

Arbeidsdepartementet.

Bilag til st. prp. nr. 2, 1946.

Kap. 725.

MEDDELTE VASSDRAGSKONSESJONER

(ERHVERVS-, REGULERINGS- OG KRAFTLEIETILLATELSER)

XXXII. TILLATELSER MEDDELT I 1945.

Innholdsfortegnelse.

	Side
1. And. H. Kiær & Co. Ltd. (Overføring av Torp Brug A/S's konsesjoner på kraftleie fra A/S Hafslund.) Ministerpresidentens vedtak 8 februar 1945. Jfr. bind XXVIII side 62	3
2. Christiania Spigerverk. (Fornøyelse av konsesjoner på kraftleie fra Akershus EV, Akers EV og Nore Kraftverk.) Ministerpresidentens vedtak 25 april 1945. Jfr. bind XIV side 7, XXIV side 18	6
3. A/S Namdalens Træsliperi. (Fornøyelse av konsesjoner på leie av kraft fra Nord-Trøndelag EV.) Kgl. res. 29 juni 1945. Jfr. bind XI side 132, XXIII side 32, XXVII side 51	6
4. Selbu kommune. (Overføring av vann fra Søringen til Store Slindvatn.) Kgl. res. 13 juli 1945. Jfr. bind VII side 96, XXVII side 127, XXVIII side 15	8
5. Midlertidig statsregulering i Halnevatn og Pålbufjorden i Numedalslågen. (Forlengelse.) Kgl. res. 20 juli 1945. Jfr. bind XII side 60, XXVII side 59	15
6. Bø kommune. (Stadfestelse av tillatelse til å regulere Seljordvatn.) Kgl. res. 20 juli 1945. Jfr. bind XVIII side 10, XXXI side 27	19
7. Arne Myhrvold, Grue Finnskog. (Innførsel av 2 kW fra Sverige.) Kgl. res. 27 juli 1945.	20
8. Midlertidig statsregulering av Mjøsa. (Forlengelse.) Kgl. res. 31 august 1945. Jfr. bind IV side 179, XXVII side 138, XXX side 42	21
9. Glommens og Laagens Brukseierforening. (Fortsatt midlertidig regulering av Storsjøen i Rendalen.) Kgl. res. 21 september 1945. Jfr. bind I side 14, XV side 42, XIX side 65, XXI side 52, XXIII side 58, XXIII side 60, XXIV side 15, XXIV side 147, XXVI side 63, XXVIII side 39, XXIX side 52, XXIX side 81, XXIX side 93, XXX side 10, XXX side 42	24
10. A/S Sydvaranger. (Eksport av elektrisk energi til russiske forlegninger ved Holmfoss.) Kgl. res. 28 september 1945. Jfr. bind VII side 1, X side 92 XXVIII 14, XXX side 83	30
11. The Kellner Partington Paper Pulp Co. Ltd. (Kraftleie fra A/S Hafslund.) Kgl. res. 5 oktober 1945. Jfr. bind XVIII side 5, XXI side 47	31
12. Bergenshalvøens komm. Kraftselskap og Voss kommune. (Fristforlengelse for fullførelse av konsederte reguleringsarbeider i Torfånnvassdraget.) Kgl. res. 5 oktober 1945. Jfr. bind XV side 59, XXIII side 19, XXVII side 141	33
13. A/S Norsk Blikvalseverk. (Fortsatt kraftleie fra Bergens EV.) Kgl. res. 5 oktober 1945. Jfr. bind V side 60, XVII side 51, XXVI side 22	34
14. L/L Luster Kraftlag. (Ytterligere regulering av Smørvivatn og Kringlevatn, stadfestelse av tillatelse til å erverve bruksrett til samt til å regulere Kolstadelva.) Kgl. res. 1 november 1945. Jfr. bind XXVII side 70, XXVII side 100, XXX side 37	36
15. Stavanger kommune. (Stadfestelse av tillatelse til å kreve avstått Fossåens Interessentskaps vassfall i Espedalsvassdraget m. m.) Kgl. res. 16 november 1945. Jfr. bind XIV side 28, XXII side 24, XXIV side 35, XXV side 43, XXIX side 25	41
16. Ytterligere svensk regulering av Stora Le. (Stadfestelse.) Kgl. res. 16 november 1945. Jfr. bind XXVII side 104	42
17. Eidefoss Kraftanlegg A/S. (Tillatelse til å bruke reguleringsvann fra Tesse.) Kgl. res. 7 desember 1945. Jfr. bind IV side 32, XXVII side 132, XXVIII side 8	43

I. And. H. Kiær & Co. Ltd.

(Overdragelse av Torp Brug A/S's konsesjoner på kraftleie fra A/S Hafslund.)

Vedtak av 8 februar 1945.

Fra And. H. Kiær & Co. Ltd. har departementet mottatt en søknad, datert 14 august 1944, om å få overført til seg Torp Brug A/S's konsesjoner av 6 november 1931 og 18 november 1932 på kraftleie fra A/S Hafslund.

Søknaden har vært forelagt for Generaldirektøren for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet som i sin skrivelse av 13 desember 1944 har avgitt følgende uttalelse:

«Med Trafikkdepartementets brev av 21 august 1944 har jeg mottatt til uttalelse en søknad av 14 august 1944 fra And. H. Kiær & Co. Ltd. om å få overført til seg Torp Brug A/S's konsesjon av 18 november 1932 på leie av inntil 3 500 kW primakraft fra A/S Hafslund samt brukets konsesjon av 6 november 1931 på leie av inntil 5 000 kW spillkraft fra samme selskap.

Søknaden er sålydende:

«Vårt datterselskap Torp Brugs Aktieselskap, Glemmen, har i en årrekke drevet papirfabrikken på Torp i Borge.

Selskapet leier inntil 3 500 kW primakraft og 5 000 kW spillkraft fra A/S Hafslund. Konsesjon er meddelt henholdsvis i juni 1936 og november 1931.

Torp Brugs Aktieselskap har en aksjekapital stor kr. 3 000 000 fordelt på aksjer å kr. 10. Herav eier vi 299 845 aksjer eller 99,95 pst.

Torp Brugs virksomhet drives fra samme kontor og med samme funksjonærer som vår virksomhet. Den består i framstilling av kraftpapir til sekker, spinning etc. og harpiks, terpentint og selvbindergarn. Råstoffet er tømmer og sagbruksavfall, som leveres fra vårt sagbruk i Glemmen. Sagbruket leverer dessuten annet avfall til brensel ved papirfabrikken til reduksjon i forbruket av importert sådant.

Bedriftene er således organisk sammenbundet og av praktiske grunner, ikke minst hensynet til en forenklet og rasjonalisert administrasjon og produksjon, har vi sluttet avtale om at papirfabrikken foreløpig for et tidsrom av 5 år skal leies og drives direkte av oss i eget navn. Vi vedlegger avskrift av avtalen, samt skrivelse av 14 august 1944 fra A/S Hafslund med samtykke til at kraftleiekontraktene overtas av oss.

Papirfabrikken vil bli drevet nøyaktig som før.

Vi tillater oss å søke om godkjennelse på at vårt firma mottar den elektriske kraft fra A/S Hafslund etter de nevnte kontrakter istedenfor vårt datterselskap Torp Brugs Aktieselskap.

Vårt styre består av: Direktør Hans Th. Kiær, Fredrikstad — formann, direktør And. Kiær, Kråkerøy, ingeniør H. S. Borchgrevink, Oslo, godseier J. Aarnes, Elverum og direktør L. Grønvold, Oslo.

En fortegnelse over våre aksjonærer pr. 12 april 1944 sendte vi departementet den 22 mai i år. Kopi av følgeskrivelsen vedlegges. De endringer i vår aksjonærliste som er skjedd siden 12 april vedlegger vi fortegnelse over.»

Ordføreren i Borge har i herredsting den 20 oktober 1944 vedtatt ikke å anbefale søknaden innvilget og har i brev hertil av 1 november 1944 gitt følgende begrunnelse for sitt standpunkt:

«Refererende til telefonsamtale i går meddeles nedenfor grunnen til at en ikke fant å kunne anbefale søknaden innvilget ved sakens behandling i herredstinget den 20 oktober 1944.

And. H. Kiær & Co. Ltd. fikk i 1933 etter søknad og etter herredstyrets tilråding konsesjon på kjøp av 227 418 aksjer å pålydende kr. 10 i Torp Brugs A/S som firmaet foretok høsten 1926. Ved sakens behandling i kommunen i 1933 fikk daværende ordfører, Johs. Bergersen, av direktøren for Torp Brugs A/S, Kristoffer Mørch, tilsagn om at selskapets sete og verneting ikke skulle endres. Selskapets sete var i Borge og verneting i Tune sorenskriveri.

Etter at konsesjonen var gitt flyttet imidlertid selskapet sitt kasse- og bokholderkontor til Kiærs kontor ved Kiærs Bruk i Glemmen og senere er Glemmen kommune kontorkommune for Torps Brugs A/S og bl. a. 10 pst. av selskapets inntekt skattlegges i Glemmen.

Torp Brugs A/S driver ved siden av papirfabrikken også et sagbruk i Borge. Ved fabrikktilsynets besiktigelse for en tid siden ble det opplyst at det var meningen at sagbruket skulle flyttes til Glemmen.

Det ser etter dette ut til at man litt etter hvert vil flytte hele bedriften fra Borge. Torp Brugs A/S er den største bedrift en har i Borge og en flytning av bedriften eller nevneverdig nedsatt drift vil medføre alvorlige vansker for Borge kommune.

Ved å slå de to selskaper sammen vil det også ha sin skattemessige betydning for Borge.»

Fylkesmannen i Østfold har i brev hertil av 20 oktober 1944 meddelt at han anbefaler søknaden innvilget.

Til det av ordføreren opplyste har firmaet Kiær & Co i brev av 8 november 1944 bemerket følgende:

«Selv om direktør Mørch for 10—11 år siden skulle være kommet med slike uttalelser som anført av ordføreren, kan dette klarligvis ikke i all framtid være til hinder for at selskapet treffer de foranstaltninger, som

tiden og utviklingen nødvendigjør, for at det skal kunne drives på den mest økonomiske og mest rasjonelle måte.

Det framgår av vår søknad av 14 august hvorledes de to bedrifter er organisk bundet sammen, og det vil være en umulighet ikke å trekke konsekvensene av dette ved å sørge for at de ble drevet under ett. At derved kontorkommunen måtte bli i Glemmen, kom ganske enkelt av den ting, at det der fantes det nødvendige hus for kontor etc. Torp Brugs Aktieselskaps sete og verneting er fortsatt i Borge.

Med hensyn til sagbruket er forholdet det, at det i de seneste år, som bekjent, har vært en betydelig mangel på råstoff, og det har derfor vært en rasjonell konsekvens at det lille sagtømmer, som har kunnet skaffes, har måttet foredles på ett sted, og da ved det største anlegg, nemlig sagbruket i Glemmen.

Borge kommune har ingen grunn til å beklage seg over Torp Brugs virksomhet innen kommunen. Den har til tross for alle vanskeligheter, vært opprettholdt i en slik målestokk gjennom hele krigen, at vi skulle anta at det ikke kan påvises maken innen treforedlingsindustrien. Hvor urimelig ordførerens påstand om at «det ser ut til at man etter hvert vil flytte hele bedriften fra Borge» er, belyses best av følgende referat fra våre oppgaver til Rikstrygdeverket om det gjennomsnittlige arbeiderantall de siste år:

1935—364	mann
1936—375	»
1937—362	»
1938—356	»
1939—358	»
1940—358	»
1941—398	»
1942—428	»
1943—462	»

Om de 7—8 mann som ble beskjeftiget ved sagbruket er blitt borte, så er dette mer enn oppveiet ved f. eks. vårt papirgarnspinneri, som beskjeftiger ca. 30 arbeidere.

Med hensyn til den skattemessige side av saken, er det å bemerke at papirfabrikken er en stedbunden bedrift, hvis avkastning vil bli å beskatte i Borge hva enten den drives av Torp Brugs Aktieselskap eller av And. H. Kiær & Co. Ltd. Som forholdene nå er betaler Torp Brug skatt i Borge av avkastningen av papirfabrikken. Etterat leiekontrakten er trått i kraft, vil Torp Brug betale skatt av leiesummen i Borge, og And. H. Kiær. & Co. Ltd. vil bli skattepliktig til Borge for inntekten av driften av papirfabrikken ÷ leiesummen, som altså Torp betaler skatt til Borge av.

Vi vilde være takknemlig om Vassdragsvesenet vilde være vennlig å avgjøre vårt konsesjonsandragende så snart som mulig og da i positivt retning, hvilket også er i overensstemmelse med Fylkesmannens anbefaling.»

Sistnevnte brev fra firmaet er forelagt ordføreren i Borge som derpå i brev av 27 november 1944 har meddelt at han henholder seg til sitt brev av 1 november 1944 og fastholder å frarå at konsesjonen blir gitt.

På foranledning herfra har firmaet Kiær & Co., i brev av 2 desember 1944 meddelt ytterligere en del opplysninger ang. saken.

Brevet er sålydende:

«1) Vårt hovedfirma, And. H. Kiær & Co. Ltd., driver skogbruk etter Glommedalen og trelastbruk i Glemmen på Glommas vestside ovenfor Fredrikstad, og beskjeftiger ved dette bruk noe over 200 mann, med en produksjon i normale tider på 10 à 12 000 stdr. Denne skogsdrift og dette sagbruk skaffer en vesentlig del av råstoffet til vårt datterselskap Torp Brugs Aktieselskap, som driver cellulose- og papirfabrikk i Borge, på Glommas østre bredd, noe lenger ovenfor Fredrikstad enn sagbruket i Glemmen på den vestre. Torp Brugs arbeiderstyrke varierer, som opplyst i vårt brev av 8 november fra noe under til noe over 400 mann. Torp Brugs A/S produserer også hartsolje og terpentin, og drev i noen år et mindre sagbruk, som beskjeftiget en 7—8 mann, men hvis drift foreløpig på grunn av råstoffmangelen er nedlagt.

2) Som opplyst i vår skrivelse av 8 november vil etter vår beste overbevisning Borge kommune ikke få mindre skatter ved det nye leieforhold, og heller ikke på noen måte bli ufordelaktig berørt av det.

3) Flytningen av hovedkontoret fra Borge til Glemmen ble gjort i begynnelsen av 1930 årene og var, som også tidligere opplyst, en nødvendig rasjonaliseringsfølge av det intime samarbeide som eksisterer mellom moder- og datterselskapet. At Borge kommune på grunn av skattelovens bestemmelser derved må avstå til Glemmen kommune skatt av 1/10 av inntekten, skyldes skattelovens bestemmelser og kan i og for seg, sett fra Borge standpunkt, være beklagelig, men det kan i hvert fall ikke endres.

4) Hele saken er, som også tidligere redegjort for, en intern rasjonaliseringsaffære, som intet har med driften av papirfabrikken i Borge å gjøre. Den vil, som også tidligere opplyst, bli fortsatt uforandret.

5) En konsesjonstid på 5 år, som leietiden omfatter, vil inntil videre være tilstrekkelig.»

Generaldirektøren skal bemerke:

De grunner som ordføreren i Borge har framholdt er etter min mening ikke fyldestgjørende for å nekte konsesjon. Jeg må derfor rå til at søknaden innvilges. Tillatelsen anbefales meddelt for den tid And. H. Kiær & Co. Ltd., leier og driver Torp Brug, dog ikke lenger til 1 januar 1950. For øvrig anbefales tillatelsen meddelt i det vesentlige på de samme vilkår som i sin tid oppstillet for Torp Brugs A/S foran nevnte kraftleiekonsesjoner, således at betingelsene i sin helhet blir sålydende:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid And. H. Kiær & Co., Ltd. måtte leie inntil 3 500 kW primærkraft og inntil 5 000 kW spillkraft fra A/S Hafslund og firmaet leier og driver Torp Brug, dog ikke lenger enn til 1 januar 1950.

2. *Styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdrages videre eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Trafikkdepartementet.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av Trafikkdepartementet.

4. *Søksmål etter naboloven.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Trafikkdepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. *Norske tjenestemenn og arbeidere.*

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket i det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan Trafikkdepartementet ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. *Norsk arbeid og materiell.*

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 prosent over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 prosent av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av rå-

varer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Trafikkdepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes Trafikkdepartementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelser av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Trafikkdepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Trafikkdepartementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger ved omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over 5 000 kr. av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til framstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over 5 000 kr. av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Trafikkdepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når Trafikkdepartementet finner grunn til det, kan det kreves opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. *Kraftavståelse.*

Selskapet plikter å avstå inntil 10 prosent av den leiede kraft til de kommuner som Trafikkdepartementet bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av Trafikkdepartementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økte utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Av-

brytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lock-out må ikke skje uten samtykke av Trafikkdepartementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Trafikkdepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Trafikkdepartementet.

10. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 10 medfører i tilfelle av gjentakelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14 desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

Departementet vil etter det foreliggende rå til at de omhandlede konsesjoner blir overført til And. H. Kiær & Co. Ltd. på de av Generaldirektøren foreslåtte vilkår.

Trafikkdepartementet

innstiller:

Torp Brug A/S's konsesjoner på kraftleie fra A/S Hafslund av 6 november 1931 og 18 november 1932 (forlenget ved kgl. resol. 19 juni 1936) overdras til And. Kiær & Co. Ltd. på de i Trafikkdepartementets foredrag av 8 februar 1945 inntatte betingelser.

2. Christiania Spigerverk.

(Forlengelse av kraftleiekonsesjon av 13. januar 1937.)

Vedtatt av 25 april 1945.

Fra Generaldirektøren for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt følgende skrivelse av 20 mars 1945 angående en søknad av 27 januar 1945 fra Christiania Spigerverk om forlengelse av selskapets kraftleiekonsesjon av 13 januar 1937.

«Med Trafikkdepartementets påtegning av 2 februar 1945 har jeg mottatt til uttalelse en søknad av 27 januar 1945 fra Christiania Spigerverk om 1 års forlengelse av selskapets kraftleiekonsesjon av 13 januar 1937.

Søknaden er sålydende:

«I henhold til kongelig resolusjon av 13 januar 1937 er det gitt Christiania Spigerverk tillatelse til å leie elektrisk kraft fra

Akershus henholdsvis Akers Elektrisitetsverk og Nore Kraftverk. Tillatelsen er gitt på de av Arbeidsdepartementet den 3 februar 1937 meddelte og av verket vedtatte betingelser. Konsesjonens løpetid er den samme som kraftleiekontrakten med Akershus Elektrisitetsverk, til 1 juli 1945. Som det framgår av vedlagte skrivelse fra Akershus Elektrisitetsverk av 26 januar 1945 er kraftleiekontrakten forlenget til 1 juli 1946.

Vi tillater oss derfor å søke om tilsvarende forlengelse av den nevnte konsesjon, til 1 juli 1946.»

Ordføreren i Aker har den 2 mars 1945 anbefalt søknaden innvilget.

Videre har fylkesmannen i Oslo og Akershus i påtegning hertil av 14 mars 1945 anbefalt søknaden innvilget.

Jeg har ikke noe å bemerke til søknaden og vil tilrå at konsesjonen forlenges til 1 juli 1946 på uforandrede vilkår.

Dokumentene vedlegges.»

Departementet vil med Generaldirektøren anbefale at selskapets kraftleiekonsesjon forlenges til 1 juli 1946 på forøvrig uforandrede vilkår.

Trafikkdepartementet

innstiller:

Den ved kongelig resolusjon 13 januar 1937 i henhold til lov nr. 16 av 14 desember 1917 gitte tillatelse for Christiania Spigerverk til å leie inntil 16 000 kW spillkraft fra Akershus Elektrisitetsverk, inntil 1 000 kW fra Akers Elektrisitetsverk og inntil 3 000 kW spillkraft fra Nore Kraftverk, forlenges til 1 juli 1946 på for øvrig uforandrede betingelser.

3. A/S Namdalens Træsliperi.

(Tillatelse til å leie inntil 2000 kW fra Nord-Trøndelag EV.)

Kgl. resol. av 29 juni 1945.

Med brev fra Generaldirektøren for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 21 mars 1945 har departementet mottatt en søknad, datert 17 januar 1945, fra A/S Namdalens Træsliperi om fornyelse av selskapets kraftleiekonsesjoner av 12 juni 1936 og 9 juli 1940.

Konsesjonene utløp 31 desember 1944.

Av Generaldirektørens brev hitsettes:

«I brev av 17 januar 1945 har A/S Namdalens Træsliperi søkt om fornyelse av selskapets kraftleiekonsesjoner av 12 juni 1936 og 9 juli 1940, som utløp den 31 desember 1944.

Søknaden er sålydende:

«Vi har mottatt Deres brev av 12 januar og tillater oss å meddele at leieforholdet med

Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk fremdeles fortsetter, idet vi allerede i 1941 opprettet ny kontrakt med Fylkesverket om leveranse av inntil 2 000 kW i 15 år fra det tidspunkt Fiskumfoss kraftanlegg er ferdig utbygget.

Vi anmoder derfor om fornyet konsesjon på samme betingelser som tidligere.»

Ordføreren i Flatanger har i herredsting den 12 februar 1945 vedtatt å anbefale at Namdalens Træsliperi får sine konsesjoner på kraftleie forlenget for et tidsrom av 10 år.

Direktøren for Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk har i påtegning av 9 mars 1945 til Fylkesmannen i Nord-Trøndelag meddelt følgende:

«På forespørsel fra meg har ordføreren i Flatanger meddelt at han ikke var oppmerksom på at Namdalens Træsliperi i sin søknad hadde oppgitt at den nye kontrakt med fylkesverket lød på 15 år fra det tidspunkt Fiskumfoss Kraftanlegg er ferdigbygget. Hvis han hadde vært oppmerksom på det, ville han i sitt vedtak ha anført 15 år istedenfor 10 år.

Jeg anbefaler at konsesjonen til Namdalens Træsliperi fornyes for et tidsrom av 15 år.»

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag har i påtegning hertil av 16 mars 1945 meddelt at han anbefaler søknaden innvilget.

Generaldirektøren har ikke noe å bemerke til leieforholdet og vil tilrå at det meddeles A/S Namdalens Træsliperi tillatelse til å leie inntil 2 000 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk, for den tid kraftleiekontrakten står ved makt, dog ikke lenger enn inntil 1 januar 1962.

For øvrig anbefales tillatelsen meddelt i det vesentlige på de samme betingelser som fastsatt for selskapets konsesjoner av 12 juni 1936 og 9 juli 1940.

Etter konferanse med Hovedstyret har departementet foretatt de rettelser i de foreslåtte betingelser som er en følge av at det er gjenopprettet lovlige forhold i landet. Hovedstyret har underhånden meddelt at det anser saken for helt kurant, og at det ikke antas å være grunn til noen ytterligere behandling i distriktet.

Departementet vil etter det foreliggende rå til at det tillates A/S Namdalens Træsliperi å leie inntil 2 000 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk på følgende betingelser:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid kraftleiekontrakten av 1941 står ved makt, dog ikke lenger enn til 1 januar 1962.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, så fremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såframt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket i det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såframt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 prosent over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 prosent av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over 5 000 kr. av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til framstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over 5 000 kr. av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 prosent av den leiede kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økte utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lock-out må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft hvorav der betales leie erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid svares deretter 6 prosent årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

10. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

11. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 10 medfører i tilfelle av gjentakelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14 desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

Arbeidsdepartementet

tilråder:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 kapitel IV A/S Namdalens Træsliperi å leie inntil 2 000 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk på de i Arbeidsdepartementets tilråding av 29 juni 1945 inntatte betingelser.

4. Selbu kommune.

(Tillatelse til å overføre vann fra Sørungen til Store Slindvatn i Selbu herred, Sør-Trøndelag fylke.)

Kgl. resol. av 13 juli 1945.

Departementet har mottatt en søknad av 21 mai 1942 fra advokat Olaf Klingenberg på vegne av Selbu kommunale Elektrisitetsverk om tillatelse til å overføre vann fra Sørungen til Store Slindvatn i Selbu herred.

Søknaden er sålydende:

«Vedlagt oversendes en av ingeniør Kuløy, Trondheim utarbeidet plan for overføring av vatn til Slindvatn i Slindelva i Selbu herred i Sør-Trøndelag fylke med deri anførte bilag, samt utkast til avtale mellom Trondhjems Elektrisitetsverk og Selbu kommunale Elek-

trisitetsverk vedrørende overføringen, tillike- med skrivelse av 20 ds. fra Trondhjems Elek- tristetsverk vedrørende Trondhjems Elektri- sisetverks stilling til planen.

Selbu kommune fikk i 1920 tillatelse til å regulere Slindvannene. I det forprosjekt som ble innsendt ble som en framtidsmulighet medtatt overføring av vatn fra Sørungen. Betingelsene herfor er tilstede, og det antas ikke å være interesser av betydning som skulle lide noe ved gjennomføringen.

I det enkelte skal jeg under henvisning til de oversendte bilag tillate meg å anføre:

Med det sterkt økede kraftkonsum som har meldt seg i Selbu viser det seg absolutt påkrevet å øke vassføringen i Slindvassdra- get. Det viser seg, at den økning av vass- føringen som oppnåes ved den iverksatte regulering av fjellsjøen Østrungen ikke er tilstrekkelig til å tilfredsstillende det behov som i dag gjør seg gjeldene. Det har i innevæ- rende år vist seg nødvendig i noen tid helt å avstenge kraftleveransen til private — et for- hold som har grepet uheldig inn ikke bare for disse private konsumenter, som er mer eller mindre avhengig av elektrisk kraft, men som også har grepet forstyrrende inn i ver- kets økonomi. Det er derfor av den største betvning at verket kan sikres en vannføring som er tilstrekkelig til å dekke det forelig- gende behov.

Som det framgår av ingeniør Kuløys plan, er det flere alternative foranstaltninger som der kan tenkes iverksatt. Jeg henviser til hans framstilling side 8—9, hvor der omtales en ytterligere regulering av Store Slindvann fra kote 353 til kote 359. (Den nåværende regulering er mellom kotene 349 og 353). Videre omtales som et alternativ overføring av vann fra Sørungen og som et siste alter- nativ en ytterligere oppdemning av Sørungen fra kote 449,50 til kote 456. Nåværende an- dragende gjelder imidlertid kun det som al- ternativ 2 nevnte, om overføring av vann fra Sørungen uten noen ytterligere oppdemning av denne sjø.

Når der søkes om adgang til denne over- føring av vann før ytterligere regulering av Slindvatn iverksettes, er årsaken som anført av ingeniør Kuløy den, at det vil teknisk være å foretrekke at overføringsanlegget fra Sør- ungen utføres før dammen for Store Slind- vatn. Jeg henviser forsåvidt til bemerkning- ene side 10.

Såvidt skjønnes må det her være regule- ringslovens bestemmelse i § 8, 2 som får an- vendelse, ikke vassdragslovens bestemmelse. Men da disse i dette punkt er overensstem- mende, kan jeg forsåvidt helt henviser til inge- niør Kuløys bemerkninger. Det vil framgå av disse, at det er 2 interesser av noen be- tydning som her berøres av overføringen. Den ene interesse er Trondhjems Elektrisitet- sverks interesse i den allerede iverksatte regu- lering av Sørungen, og den annen interesse er fløtningen. Forøvrig spiller de interesser som berøres en helt forsvinnende rolle og det både forsåvidt angår Gulsetelva, hvor for- holdene under gjennomføringen av denne del av reguleringsplanen ikke vil bli endret på sådan måte at det får større betydning, som iøvrig. De skader som voldes ved selve tun- nelarbeidet og det nye avløp i Julskaret vil som påpekt av ingeniør Kuløy være av mindre betydning.

Hva nå angår Trondhjems Elektrisitet- sverks interesse, søkte Selbu kommunale Elek- tristetsverk å oppnå en avtale, således som utkastet til avtale mellom Trondhjems Elek- tristetsverk og Selbu kommunale Elektri- sisetverk viser. Trondheims kommune har benyttet Sørungsbassenget således at vass- slipningen er blitt tømt ut i løpet av kort tid på etterjuls vinteren før 1 mars. Det vil ikke være helt tilfredsstillende for Selbu Elektri- sisetverk å foreta slipningen på den måte som tidligere er foregått, idet den bør foregå med mindre og jevnere vassføring over lengre tid. Trondhjems Elektrisitetstetsverk vil jo all- kevel i den tid da tidligere slipning fant sted få dekket sine rettigheter ved den samlede slipning av magasinert vatn gjennom Slind- elvas kraftanlegg. Dette vatn har Trondhjems Elektrisitetstetsverk tidligere ikke betalt noe for.

For øvrig var det da meningen i avtale med Trondhjems Elektrisitetstetsverk å fastslå, at Trondheims kommunes regulering ikke skulle berøres av avtalen og heller ikke fløt- ningens rettigheter.

Som det imidlertid vil framgå av skrivel- sen av 20 mai fra Trondhjems Elektrisitetstets- verk, har Trondhjems Elektrisitetstetsverk ikke funnet å kunne gå med på det forslag til avtale, som ble forelagt verket, men erklærer dog, at det ikke på noen måte vil motsette seg eller vanskeliggjøre overføring av vann fra Sørungen til Slindvatn.

Det er ikke ganske klart hva der ligger i Trondhjems Elektrisitetstetsverks forbehold. Det må jo være klart, at dersom Selbu Elektri- sisetstetsverk skal ha interesse av å iverksette det kostbare overføringsanlegg, så må verket være sikker på at det også blir satt istand til å overføre den vannmengde som motsvarer det innvundne reguleringsbasseng. For Trond- heims kommune kan det ikke ha noen inter- esse å motsette seg denne overføring: ti også gjennom den benyttelse av vannet som Selbu foretar vil Trondheims kommunes behov til- godesees. Med andre ord, Trondheims kom- mune vil få til Selbusjøen den samme vann- mengde som den før tappet gjennom Gulset- elva.

Hva endelig fløtningens interesser angår, så er det Selbu Elektrisitetstetsverks forutset- ning, at der ikke skal skje noe inngrep i fløt- ningens rettigheter, slik som disse er fast- lægt ved H. R.'s dommen av 1 desember 1939 (Rt. 1939 side 819) (i ingeniør Kuløys plan benevnt H. R.'s dom i 1940).

Da man altså her må for det første kunne konstatere at den skade eller ulempe for al- mene eller private interesser som her kan voldes må ansees for å være av mindre bety- dning i sammenligning med de fordeler som reguleringen vil medføre, synes betingelsene for tillatelse å foreligge. Det må jo nemlig også utvilsomt kunne sies, at de rettigheter som berøres av overføringen er av liten be- tydning i og for seg.

Under henvisning til Vassdragsregulerings- lovens § 5 tillater jeg meg å henviser til den foreliggende plan, hvori også er meddelt opp- gave over de fordeler som foretagendet antas å ville medføre og over størrelsen av den vannkraft som ved foretagendet vil kunne tilveiebringes eller utnytted.

Med hensyn til manøvreringsreglementet tillater jeg meg å henviser til det foreliggende forslag til avtale med Trondhjems Elektri- sisetstetsverk.

tetsverk, idet det foreliggende manøvreringsreglement forandres derhen, at vassslipningen etterat overføringsanlegget kan tas i bruk skal utføres etter Selbu Elektrisitetsverks interesse, således som der omhandlet i punktene 4 og 5. Sluttelig henvises til det ingeniør Kuløys plan vedliggende omkostningsoverslag.

Da det som foran nevnt vil være av den største betydning å øke vassføringen i Slindvassdraget allerede kommende vinter, andras om at der i medhold av lov nr. 2 av 9 april d. å. gis samtykke i at nødvendig grunn m. v. skal avstås før erstatningen er fastsatt og uten frist etter Skjønnslovens § 55 og tilsvarende bestemmelse for skade og ulempe, som reguleringen kan føre med seg.»

Søknaden har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet som i brev 3 juli 1945 har avgitt følgende uttalelse:

«Arbeidsdepartementet har 8 juni 1942 oversendt til uttalelse søknad av 21 mai s. å. med bilag fra høyesterettsadvokat Olaf Klingenberg på vegne av Selbu kommunale Elektrisitetsverk.

Ansøkeren anfører at det med det sterkt økte kraftkonsum i Selbu viser seg absolutt påkrevd å øke vassføringen i Slindelva. Den som oppnåes ved den iverksatte regulering av Østerungen er ikke tilstrekkelig til å tilfredsstille behovet i dag, det har således i inneværende år i noen tid vært nødvendig helt å avstenge kraftleveringen til private. Dette har vært uheldig ikke bare for konsumentene, men det har også grepet forstyrrende inn i verkets økonomi.

Kommunen har ved sin konsulent ingeniør Kuløy undersøkt de muligheter som finnes for å øke vassføringen — jfr. hans plan av 13 mai 1942 — og er stanset ved den her omsøkte overføring av vann fra Sørungen i Gulsetelva til Store Slindvatn. Denne overføring var nevnt som en framtidsmulighet i forprosjektet av 1919 for Slindelva kraftanlegg.

Gulsetelva renner ut i Slindelva ca. 1 km nedenfor Selbus kraftstasjon, som utnytter et fall på 116 m med inntak i Lille Slindvatn. Slindvatn (Lille og Store) er regulert av Selbu kommune mellom kotene 349 og 353 og har et nedbørfelt av 128,3 km². Sørungen som ligger ca. 100 m høyere har et nedbørfelt av 45 km² og er regulert av Trondheim kommune mellom kotene 447,50 og 453,50. På grunn av gjenstående senkningsarbeider kan magasinet ikke tappes lavere enn til kote 451, det effektive magasin er angitt til 12,5 mill. m³. Dette slippes ut i Selbusjøen før 1 mars mens vannstanden i denne ennå er så høy at vannet fra Sørungen kan utnyttes også i Trondheims «provisoriske» kraftanlegg i Hyttefossen.

I følge planen består overføringsanlegget av en henimot 300 m lang tunnel som er lagt så dypt at innløpet er dykket på laveste vannstand. Foran tunnelen er en ca. 55 m lang senkningskanal.

Tunnelen utstyres med en tappelupe i sjakt og kanalen med bjelkestengsel. Fra tunnelen til Store Slindvatn — ca. 1 km — vil vannet stort sett følge et gammelt bekkeleie som må korrigeres noe. Flomvannet skal som før gå i Gulsetelva.

Under forutsetningen av at vannslipningen fra Sørungen tilpasses vassføringen i Slindelva regner ansøkeren med en øking av 0,7 til 0,9 m³/sek, tilsvarende ca. 700 kW eller 6 mill. kWh i Selbus kraftanlegg. Hertil kommer den kraft som kan vinnes ved utbygging av fallet mellom Sørungen og Store Slindvatn.

Basert på prisnivået 1939 er anlegget beregnet å komme på kr. 106 000, hertil kommer erstatning for skade og ulempe samt skjønnsomkostninger anslått til kr. 24 000, i alt kr. 130 000. Byggetiden er angitt til godt og vel 2 år, men kan reduseres ved forsert drift, men anlegget blir da dyrere.

Den slipning fra Sørungen som Trondheim Elektrisitetsverk praktiserer nå vil ikke være helt tilfredsstillende for Selbu Elektrisitetsverk, som ønsker den jevnere — og således mindre — over lengre tid. Ansøkeren mener at Trondheim allikevel vil få dekket sine rettigheter ved den samlede slipning av magasinert vann gjennom Selbus kraftanlegg. Ansøkeren har på dette grunnlag utarbeidet et forslag til avtale med Trondheim Elektrisitetsverk, som imidlertid dette ikke har funnet å kunne gå med på.

Hva fløtningen angår forsetter ansøkeren at der ikke skal skje noe inngrep i dens rettigheter, slik som disse er fastlagt ved høyesterettsdom av 1 desember 1939. Etter denne skal Sørungdammen stenges ved snøløsningens inntreden og senest 1 april. Og fra fløtningens begynnelse til og med 15 juli kan det til fløtningen kreves avgitt inntil 9 mill. m³ vann, maksimalt 30 m³/sek.

De andre interesser som berøres — både i Gulsetelva og ved overføringsanlegget — mener ansøkeren spiller en helt forsvinnende rolle. Fallet i Gulsetelva fra Sørungen til sammenløpet med Slindelva anses ikke nyttbart.

Ansøkeren foreslår at det nå gjeldende reglement forandres således at vannslipningen skal utføres etter Selbu Elektrisitetsverks interesse og at Trondheim Elektrisitetsverk til gjengjeld har krav på i tiden fra 1 november til 1 april å få sloppet fra Lille Slindvatn en vannmengde som tilsvarende den effektive

magasinering i Sørungen. I mangel av enighet defineres og kontrolleres denne utligning av Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen.

For å kunne komme i gang med arbeidet straks søkes der i medhold av lov nr. 2 av 9 april 1942 om samtykke i at nødvendig grunn m. v. skal avstås før erstatningen er fastsatt og uten frist etter skjønnslovens § 55 og tilsvarende for skade og ulempe som overføringen kan føre med seg.

Søknaden har vært til behandling i distriktet med følgende resultat:

Selbu vassdragets Fellesfløtningsforening har behandlet saken i styremøte den 30 juni 1942. — Styret har ikke annet å bemerke enn å henvise til den foreliggende høyesterettsdom av 1 desember 1939, som også er inntatt som en forutsetning i søknaden.

Trondheim Elektrisitetsverk anfører 2 juli 1942 at det er klar over at Selbu på grunn av forholdene er kommet i en vanskelig stilling og at det er rimelig å støtte i den utstrekning dette er mulig uten vesentlige ulemper for egne anlegg. Det kan dog ikke godta søknadens framstilling av interesseforholdet mellom de to kommuners anlegg og peker på at det i normale år får en øking på ca. 1 m³/sek med det nåværende magasin på 12 mill. m³. Tappingen av Sørungen blir nemlig først iverksatt så sent på vinteren at det ikke lenger er utsikt til overvann ved avløpet fra Selbusjøen. Magasinet benyttes til lengst mulig å holde Selbusjøen over ca. kote 159 ved hvilken vannstand Løkaunet kraftanlegg må innstille driften. Tapningstiden for Sørungen blir herved normalt et par måneder og den maksimale tapning 3 à 4 m³/sek.

Trondheim Elektrisitetsverk vil ikke gjøre noen innsigelse mot selve overføringen, men fastholder sin rett til å tappe Sørungen med henblikk på sine egne interesser, tapningen gjennom Slindvatn må da foretas etter en av Trondheims Elektrisitetsverk angitt plan. Videre at kommunen for tiden ikke vil gjøre noen innsigelse mot at Selbu taper mulig magasin i Sørungen under kote 451 etter eget behov, dog uten ansvar for Trondheim for mulige krav i denne forbindelse. Det bemerkes at Trondheim allerede i en årrekke har betalt erstatninger for senking ned til kote 447,50.

Uttalelsen er tiltrått av nemnda for Trondheim Elektrisitetsverk, rådmann og ordfører i Trondheim.

Sør-Trøndelag fylke anbefaler under 22 juli 1942 søknaden innvilget.

Ved behandlingen her i 1942 bemerket Generaldirektøren følgende:

Selbu kommune utnytter et 116,5 m høyt fall i Slindelva fra Lille Slindvatn. Dette og Store Slindvatn har kommunen regulert under ett i henhold til konsesjon av 17 september 1920. Videre har den gjennomført en regulering av Østrungen i samme elv, konsesjon av 7 april 1941. Da den trenger ytterligere kraft for å tilfredsstille behovet søkes nå om tillatelse til å overføre vann fra Sørungen, som er regulert av Trondheim kommune i henhold til konsesjon av 6 juni 1919.

Dennes vedkommende har ikke noe i mot en slik overføring, men fastholder sin rett til å tappe Sørungen for sitt behov etter en av Trondheim Elektrisitetsverk oppgjort plan. Som foran nevnt blir dette magasin tappet først ut på vinteren når det ikke lenger er utsikt til overvann ved avløpet fra Selbusjøen og vannet fra Sørungen brukes da for lengst mulig å holde Selbusjøen så høyt at Løkaunet kraftanlegg kan gå. Når Selbusjøen synker under et visst nivå, nemlig kote 159, må det innstille driften. Like overfor fløtningsens behov for vann vil ansøkeren ikke gjøre noe inngrep.

Skaden og ulempen ved å overføre vannet fra Sørungen består i virkningene ved at vannet tas vekk fra Gulsetelva og de som bevirkes ved selve overføringsanlegget. Etter det som foreligger antas fallet fra Sørungen ned til sammenløpet med Slindvatn ikke å være nyttbart og virkningene for øvrig antas ikke å være av sånn betydning at de skulle hindre overføringen. — Anleggsomkostningene er som nevnt beregnet til kr. 106 000 og kraftinnvinningen til 700 kW eller 6 mill. kWh i Selbu kraftanlegg når Sørungen tapes med hensyn på dette. Økingen blir noe mindre hvis vannet skal slippes slik som Trondheims vedkommende ønsker. — Jeg antar at betingelsene for at den omsøkte tillatelsen kan meddeles er til stede, jfr. reguleringslovens § 8, og anbefaler sådan innvilget.

Som forholdene ligger an anbefaler jeg videre gitt samtykke til at nødvendig grunn m. v. skal avstås før erstatningen er fastsatt og uten frist etter skjønnslovens § 55 og tilsvarende for skade og ulempe som overføringen kan føre med seg, jfr. lov av 9 april 1942 om tillegg til reguleringsloven.

Derimot kan jeg ikke tilrå at det åpnes adgang til å slippe vannet sånn som ansøkeren har tenkt seg. Det ville i tilfelle medføre en reduksjon av nytten for Trondheim

Elektrisitetsverk som i sin tid fikk tillatelse til å regulere Sørungen og i alle år senere har disponert dette magasin etter sitt behov. Jeg mener man må ordne seg sånn at dette kan fortsette. Det vil ha tilfølge at fordelene for ansøkeren ved overføringen ikke blir fullt så store som han har regnet med, idet noe av vannet fra Sørungen kan komme til å renne unyttet forbi. I noen grad må Selbu dog kunne reparere herpå ved slipningen fra eget magasin i Slindvatn og Østrungen, etter det for denne gjeldene reglement kan nemlig den foregå etter Selbu Elektrisitetsverks behov så lenge dettes fall er det eneste utbygde i Slindelva.

Reguleringsstillatelse for Sørungen er gitt på ubegrenset tid, dog er det tilføyd at hvis vassfall som ikke tilhører staten eller norske kommuner deltar i reguleringen eller blir medeiere heri, gjelder konsesjonen for deres vedkommende i 50 år fra konsesjonens datum. — Betingelsen er tilsvarende for Slindvatn. Overfor Sørungen er det betinget innløsningsrett for staten tidligst i det 40de år og i tillatelsen for Slindvatn er gjort det samme for de deler i reguleringsanlegget som måtte tilhøre eiere for hvem konsesjonen er tidsbegrenset. — Når det gjelder overføringsanlegget bør vel disse to vilkår bli som ved Sørungen, dog så at den begrensede konsesjonstid for private falleiere og retten til etter en viss tid å innløse dens del av anlegget regnet fra datoen for reguleringsstillatelsen for Sørungen, altså fra 6 juni 1919. Overføringsanlegget blir i virkeligheten en del av tiltakene for regulering av vassføringen og bør derfor følge den også når det gjelder disse frister.

Avgiftene ved regulering av Sørungen er fastsatt til kr. 0,50 pr. HK til staten og kr. 1 til kommuner og de blir vel automatisk gjeldende for bruken av vannet i Selbu kommunes kraftanlegg slik at det ikke skulle være nødvendig å ta dem med her. Satsene er for øvrig de samme i reguleringsstillatelsen for Slindvatn. Situasjonen er den samme for godtgjørelse til staten en gang for alle som i begge nevnte tilfelle er stipulert til kr. 2.

I det hele antas de i reguleringsstillatelsen for Sørungen i sin tid fastsatte betingelser for bruken av vannet å bli automatisk gjeldende for Selbus bruk av det. De nye vilkår som det er behov for skulle såvidt skjønnes bare bli de som knytter seg til utførelsen av selve overføringsanlegget. Utkast til betingelser overensstemmende hermed vedlegges.

Manøvreringsreglementet for Sørungen foreslås i henhold til det ovenfor anførte tilpasset den nye situasjon, idet dets § 3 endres til å lyde så:

«Vannslipningen skal fortrinsvis skje etter Trondheim Elektrisitetsverks behov etter en av dette nærmere angitt plan.

Flomvassføringen må ikke forøkes til skade for andres rettigheter.»

Utkast til betingelser og manøvreringsreglement ble sendt ansøkeren til vedtagelse 24 august 1942.

Ansøkeren ba i brev av 9 september 1942 om at reglementets bestemmelse om vannslipningen måtte bli tatt opp igjen og endret slik at denne som ansøkt kunne foregå etter Selbus behov.

I svar herpå av 30 s. m. pekte Generaldirektøren på at slipningen fra Sørungen etter det for denne gjeldende reglement skulle foregå under hensyn til samtlige nedenforliggende bruks interesser og etter nærmere ordre fra reguleringsanleggets eier. Og at Trondheim, som eier samtlige nedenforliggende utbygde vassfall, i henhold hertil har disponert magasinet etter sitt behov. Generaldirektøren anførte at en endring heri til ugunst for Trondheim ikke kunne gjennomføres uten etter avtale eller ekspropriasjon, og som forholdene lå an hadde man ikke funnet tilstrekkelig grunn til å anbefale tillatelse til en endret vannslipping.

Ansøkeren har ikke latt høre fra seg før han den 2 mai d. å. sender Generaldirektørens utkast tilbake påført Selbu kommune Elektrisitetsverks styres vedtagelse. Han opplyser at saken ikke er innsendt tidligere, fordi det har pågått forhandlinger med Trondheim kommune om en ordning av slipningsspørsmålet uten at dog noen overenskomst er oppnådd. Som forholdene nå ligger an m. h. t. Trondheims slipningsbehov ansees ikke spørsmålet av så stor betydning som før og nevnte styre har derfor vedtatt utkastene.

Ansøkerens sistnevnte brev med bilag ble 23 mai d. å. sendt tilbake for å bli forelagt Selbu lovlige kommunestyre. Dette har nå i møte den 12 juni d. å. vedtatt de oppstilte betingelser og slipningsreglementet, jfr. høyesterettsadvokat Olaf Klingenberg's vedliggende brev av 15 s. m. med bilag.

Hovedstyret har gjennomgått saken og slutter seg til det av Generaldirektøren anførte.

I henhold hertil anbefales den søkte tillatelse meddelt på de av Selbu kommune vedtatte betingelser og slipningsreglement. Dette siste foreslås som vanlig gjort gjeldende inntil videre.

Søknaden har vært bekjentgjort i Offentlige kunngjøringer den 19 og 22 juni 1942.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 29 juni 1945.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

«1.

De for reguleringen av Sørungen ved tillatelse av 6 juni 1919 oppstillede betingelser blir gjeldende for bruken av vannet etterat det er overført til Slindvatn idet bestemmelsene om konsesjonstidens lengde og om adgang for staten til å innløse anlegget blir å regne fra nevnte datum.

2.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende overføringsanlegget således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er aprobert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

3.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år, etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

4.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntakelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såframt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelse er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil 50 — femti — kroner for hver person.

5.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig, herunder forutsatt at det er utvist all mulig

aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll- og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørende av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — prosent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes såvidt mulig i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

7.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges og da bare med sin virkelige verdi, beregnet etter hva de kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgøyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp.

9.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom — alt etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier og bruer, hvor disse utgifter antas å bli særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

11.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som utferdiges på forhånd. En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

12.

Overføringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Reguleringsgrensene for Sørungen skal ved overføringsanlegget betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

13.

Overføringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

14.

Alle heftelser som hviler på anlegget, faller bort når og i den utstrekning det i henhold til overføringskonsesjonen går over til staten eller innløses av denne.

15.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke overføringen kan medføre forpliktelser.»

Det av Hovedstyrets foreslåtte manøvreringsreglement er sålydende:

«§ 1.

Regulert høyvannstand	kote	453,5
» lav	»	447,5
Reguleringshøyde		6,0 m

Den tillatte oppdemningshøyde og den tillatte laveste tappningsgrense skal betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke, som det offentlige godkjenner.

§ 2.

Der avgis det til den alminnelige fløtning nødvendige vann overensstemmende med de ved overenskomst eller skjønn fastsatte bestemmelser.

§ 3.

Vannslipningen skal fortrinsvis skje etter Trondheim Elektrisitetsverk's behov etter en av dette nærmere angitt plan.

Flomvassføringen må ikke forøkes til skade for andres rettigheter.

§ 4.

Til å forestå manøvreringen antas norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Stedet for damvokterboligen fastsettes av departementet. Boligen skal være forsynt med telefon.

§ 5.

Damvokteren har å påse, at flomløpene ikke hindres av is eller lignende samt at dammen forøvrig til enhver tid er i god stand.

§ 6.

Damvokteren har å føre protokoll over avleste vannstander samt observere og notere, om det forlanges, regnmengder temperatur m. v. Av denne protokoll sendes ved hver måneds utgang avskrift til Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen.

§ 7.

Mulig tvist om dette reglements forståelse blir å avgjøre av vedkomende regjeringsdepartement.

§ 8.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etterat fløtningens vedkommende, vannfallseierne samt Selbu kommune har hatt anledning til å uttale seg.»

En legger ved sakens dokumenter, hvori blant ingeniør Kuløys plan av 13 mai 1942 og avtrykk av Trondheim kommunes konsesjon av 6 juni 1919 på regulering av Sørungen.

Departementet skal bemerke:

Den foreliggende søknad gjelder overføring av vann fra Sørungen uten noen ytterligere oppdemning av denne sjø. Det er meningen å foreta en ytterligere oppdemning av Slindvatn, men det er anført at det vil være teknisk heldig om overføringsanlegget blir utført først. Trondheim kommune fikk ved kgl. resol. 6 juni 1919 tillatelse til å regulere Sørungen mellom kotene 447,5 og 453,5. Kommunen har ikke gjort noen innvending mot en overføring til Slindvatn, men forbeholder seg at tapningen av Sørungen gjennom Slindvatn skjer etter en av Trondheim kommune angitt plan. Dette har Selbu kommune gått med på.

Etter det som er anført av Hovedstyret går departementet ut fra at skaden og ulempen ved foretagendet må ansees for å være av mindre betydning i sammenligning med de fordeler det vil medføre, herved er også tatt i betraktning de påregnelige omkostninger ved gjennomførelsen av foretagendet. Anleggsomkostningene er beregnet til kr. 106 000 og kraftvinningen til noe mindre enn 700 kW i Selbu kraftanlegg.

Bortsett fra Trondheim kommune og Selbu vassdragets Fellesfløtningsforening, som har samtykket i overføringen, kan det ikke sees å være kommet uttalelse fra noen hvis rettigheter berøres av forminskelsen av vannføringen. Etter det av Hovedstyret anførte antar imidlertid departementet at eventuelle sådanne rettigheter må ansees for å være av liten betydning i og for seg.

Det bemerkes at avløpet for Sørungen, Gulsetelva, renner ut i Slindelva ca. 1 km nedenfor Selbu kraftstasjon, således at det nedenfor dette sted ikke vil finne sted noen forminskelse av vannføringen. Fallet i Gulsetelva mellom Sørungen og Slindelva antas ikke å være nyttbart.

Man antar således at det overensstemmende med reguleringslovens § 8 er adgang til å meddele den omsøkte tillatelse.

Departementet vil rå til at tillatelsen meddeles.

Konsesjonsbetingelsene vil en anbefale fastsatt overensstemmende med Hovedstyrets utkast, idet dog post 1 får følgende ordlyd:

«Postene 1, 2, 3, 4, 5, 22 og 23 i de betingelser som er fastsatt ved kgl. resol. 6 juni 1919 angående tillatelse for Trondheim kommune å regulere Selbusjøen, Stråsjøen, Børsjøen, Dragstsjøen og Sørungen får tilsvarende anvendelse. Bestemmelsene om konsesjonstidens lengde og om frister for statens innløsningsrett regnes fra 6 juni 1919.»

En vil videre anbefale at det fastsettes manøvreringsreglement for overføringen overensstemmende med det foran inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

Betingelsene og manøvreringsreglementet er vedtatt av søkeren.

Søknaden er behørig kunngjort.

Arbeidsdepartementet

tilråder:

1. Det tillates i medhold av lov nr. 17 av 14 desember 1917 Selbu kommune å foreta en overføring av vann fra Sørungen til Store Slindvatn i Selbu herred, Sør-Trøndelag fylke i det vesentlige overensstemmende med søknad av 21 mai 1942 og ingeniør Kuløys plan av 13 mai 1942. Tillatelsen meddeles på de i Arbeidsdepartementets tilråding av 13 juli 1945 inntatte betingelser.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for overføringen overensstemmende med det i Arbeidsdepartementets ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

5. Halnevatn og Pålbufjorden i Numedalslågen.

(Fortsatte midlertidige reguleringer.)

Kgl. resol. av 20 juli 1945.

Administrasjonsrådet fattet i møte 19 juli 1940 følgende beslutning:

1. Der iverksettes midlertidige statsreguleringer i Pålbufjorden og Halnevatn i Numedalslågens vassdrag i samsvar med en framlagt plan.
2. Der fastsettes reguleringsbestemmelser og manøvreringsreglementer for de under nr. 1 omhandlede reguleringer i samsvar med de i Arbeidsdepartementets foredrag av 19 juli 1940 inntatte utkast.

3. Den for gjennomføring av reguleringene nødvendige rådighet over fast eiendom blir i nødvendig utstrekning å ekspropriere i medhold av §§ 1 h og 6 i lov nr. 5 av 14 mai 1917.
4. Utgiftene med gjennomføringen av de ovenfor nevnte reguleringsanlegg — inntil kr. 15 000 for Pålsbufjorden og kr. 50 000 for Halnevatn blir å dekke av de midler som for 1940—41 står til rådighet under kap. 1204, post 1, Numedalslågns regulering og å føre til endelig utgift under denne bevilgning, uten omsyn til de opprinnelige forutsetninger for bevilgningen.

Angående denne beslutning og de fastsatte reguleringsbestemmelser viser en til «Meddelte Vassdragskonsesjoner», 1940 (bind XXVII side 59—62. Reguleringsbestemmelsene var fastsatt som gjeldende inntil videre, dog ikke utover lågvassperiodens slutt våren 1945.

Spørsmålet om forlengelse av de omhandlede reguleringer ble tatt opp av Kraftverksjefen i et P. M. av 17 januar 1945, hvori er anført:

«Foranledningen til iverksettelse av disse provisoriske reguleringer i henhold til Administrasjonsrådets beslutning av 19 juli 1940 var å skaffe økt magasin til bruk for det 6te aggregat i Nore I inntil den igangsatte endelige oppdemning i Pålsbu kunne ventes effektiv. Situasjonen i dag er imidlertid blitt den at både det 6te og 7de aggregat i Nore I er tatt i bruk, mens Pålsbuoppdemningen på grunn av krigssituasjonen fremdeles ikke er ferdig. En har et svakt håp om å få gjennomført en partiell oppdemning av Pålsbu, som kan nyttiggjøres for vinteren 1945/46, men således som vanskene for anleggsarbeidet stadig er blitt verre, er det dessverre ikke gitt at selv en partiell oppdemning vil bli synderlig effektiv for neste vinter. Imidlertid utløper regulerings-tillatelsen for disse provisoriske reguleringer ved lågvassperiodens slutt 1945.

Kraftverksjefen ser det derfor som en påkrevd sikkerhet mot innskrenkning av produksjonen i Nore I at fristen for disse reguleringer forlenges inntil videre og skal tillate seg å bemerke:

En fortsatt provisorisk oppdemning i Pålsbu vil ikke medføre ytterligere erstatninger, idet disse inngår i de for den endelige regulering av skjønnet fastsatte takster. For Halnevatns regulering er erstatningen fastsatt ved minnelig overenskomst som årlige beløp og med den forutsetning at overenskomsten gjelder 5 års perioden 1940/45, hvor-etter begge parter — staten og rettighetshaverne — har betinget seg å stå fritt. Dette forbehold tok bl. a. sikte på muligheten av en eventuell senere beslutning om permanent regulering av Halnevatn og en ønsket derfor ikke å være bundet til overenskomsten for den foreløpige regulering. Dessuten var det ønskelig å høste erfaring med hensyn til mulige is-ulemper ved økt vassføring på Vidda i den kolde årstid. Reguleringen har vært effektiv siden høsten 1940. Særlig vinteren

1940/41 og 1941/42 var strenge uten at så-danne ulemper har gjort seg gjeldene i vassdraget nedenfor.

Spørsmålet om å opprettholde regulering av Halnevatn som permanent regulering bør i øvrig utstå til en har tatt standpunkt til eventuell fortsatt opprettholdelse av den foreløpige overføring av Tinnhølfeltet. Tillatelsen for sistnevnte overføring utløper våren 1947. Ved denne overføring økes Tunhovdfeltet med ca. 8 pst. og det vil for så vidt være berettiget å øke Tunhovdfeltets magasiner såvidt mulig. De senere års forbud mot ferdsel på Vidda har umuliggjort nærmere undersøkelser som er ønskelige, og det er fremdeles ikke tilrådelig i tilfelle å avholde nødvendig skjønnforretning.

Under disse omstendigheter vil en anbefale at den midlertidige regulering av Halnevatn prolongeres til våren 1947 således at spørsmålet om videre regulering av Halne og videre overføring av Tinnhølen tas opp til behandling samtidig innen våren 1947. En må formentlig kunne gå ut fra at det ikke reises innvendinger herimot fra de interesserte rettighetshaveres side.

Kraftverksjefen har i dag rettet en henvendelse herom til de resp. interesserte.»

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har behandlet saken i møte 29 juni 1945 og har i brev til departementet av 2 juli 1945 uttalt følgende:

«Administrasjonsrådet besluttet i møte den 19 juli 1940 at der skulle iverksettes midlertidig statsregulering i nevnte sjøer for å skaffe økt magasin inntil den varige regulering av Pålsbufjorden kunne tas i bruk. Damanlegget ved Pålsbu har på grunn av forholdene under krigen ikke kunnet fullføres, og etter den oversikt man nå har kan det neppe ventes ferdig før våren 1947. Det nye magasin skulle således først bli effektivt for lågvassperioden 1947—1948. I mellomtiden er det derfor nødvendig å opprettholde de midlertidige reguleringer i begge sjøer.

I Pålsbufjorden antar Hovedstyret at den midlertidige 2 m oppdemning kan fortsette med hjemmel i beslutningen om varig regulering. Erstatningene for denne er fastlagt og blir utbetalt.

I Halnevatn er oppdemningen likeledes 2 m høy. Spørsmålet om fortsatt oppdemning har vært forelagt de interesserte herreder Uvdal, Hol og Eidfjord, fylkesmennene i Buskerud og Hordaland, brukseierforeningen og fellesfløtningsforeningene i Numedalslågen samt Landbruksdepartementet på vegne av statsalmenningen. Samtlige rettighetshavere og interesserte institusjoner har samtykket i at reguleringen fortsetter i 2 år. Erstatningene ble i 1940 ordnet ved minnelig overenskomst, og rettighetshaverne har gått med på at de samme beløp pr. år gjøres gjeldende også for tiden 1945—47.

Hovedstyret vil etter dette foreslå at der fattes beslutning om fortsatt midlertidig 2 m

oppdemning av Halnevatn, med hjemmel i lov nr. 5 av 14 mai 1917 om foranstaltninger til å sikre og ordne landets forsynning med livsfor nødenheter og andre varer.

Det er ennå ikke fastsatt reguleringsbestemmelser for varig oppdemning av Pålsbufjord, og tiden tillater ikke at dette spørsmål, som må forelegges Stortinget til avgjørelse tas opp til behandling nå. Der må følgelig fastsettes reguleringsbestemmelser for midlertidig regulering så vel av Pålsbu som Halnevatn, og man tillater seg å vedlegge Hovedstyrets utkast, som er formet slik som Administrasjonsrådet fastsatte bestemmelsene i 1940, med tillegg av et nytt avsnitt III om avgifter til stat og kommuner. Avgiftene foreslås satt til kr. 0,50 henholdsvis kr. 1 pr. nat.-HK. Disse satser er som fastsatt i Administrasjonsrådets vedtak av 2 september 1940 om tillatelse for Oslo Lysverker til å regulere Holselva m. v., med den endring at avgiften til staten settes til kr. 0,50 med en gang, mens den for Holselva er nedsatt til kr. 0,25 for de 10 første reguleringsår.

Videre vedlegges utkast til manøvreringsreglementer for de to sjøer, med samme ordlyd som fastsatt i 1940.»

De innhentede distriktsuttalelser vedlegges.

Hovedstyrets utkast til reguleringsbestemmelser er sålydende:

I.

1.

Reguleringsbestemmelsene gjelder inntil videre dog ikke utover lågvassperiodens slutt våren 1947.

2.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med reglement som utferdiges av vedkommende departement.

3.

De tillatte oppdemningshøyder skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker.

4.

Der skal treffes sådanne anordninger ved anleggene og i tilfelle i vassdraget nedenfor disse samt avgis vann i sådan utstrekning at den alminnelige ferdsel og fløtning besværes så lite som mulig ved reguleringen. Spørsmålet om hvilke forføyninger der i henhold hertil blir å treffe avgjøres i tvisttilfelle ved skjønn.

Skade eller ulempe for fløtningen der ikke på denne måte avhjelpes blir å erstatte de fløtningsberettigede overensstemmende med reguleringslovens § 16.

5.

Vassdragets vassfalls- og brukseiere underkastes de bestemmelser som til kontroll med foranstående bestemmelsers overholdelse måtte bli truffet av vedkommende departement.

II.

De vassfalls- og brukseiere som benytter det ved reguleringen av Halnevatn innvunne driftsvann, erlegger til statskassen en årlig godtgjørelse som for hvert år fastsettes av vedkommende departement og etter følgende regler:

Som grunnlag benyttes det som er gått med til undersøkelser, planlegging og utførelse av reguleringsanlegget, grunn- og skadeserstatninger, forføyninger til avvergelse av skade og foranstaltninger for fløtningen i vassdraget, alt med tillegg av rentetap i byggetiden. Det derved fremkomne beløp — anleggskapitalen — som fastsettes av departementet når anlegget er ferdig, blir å forrente og amortere med annuiteter i så mange år som gjenstår av reguleringstiden når anlegget settes i drift. Skulle det etter at anlegget er satt i drift påløpe engangsutgifter t. eks. til foranstaltninger for fløtningen eller til dekning av ulemper og skader, blir disse utgifter — som tillegg til anleggskapitalen — også å forrente og amortere i den gjenstående del av reguleringstiden. Rentefoten skal for reguleringstiden være 5 pst. Hertil legges et av departementet nærmere fastsatt beløp til dekkelse av utgifter til drift og vedlikehold samt skatter.

Det samlede beløp for året deles mellom de vassfallseiere som helt eller delvis har tatt det økte driftsvann i bruk. Delingen skjer i mangel av overenskomst ved skjønn overensstemmende med reguleringslovens § 9 punkt 4.

En vassfallseiers bestemmelse om å ta det innvunne driftsvann i bruk er bindende for den gjenstående del av reguleringstiden.

Godtgjørelse erlegges ukrevd etterskuddsvis hvert års 1ste mai. Etter forfall beregnes 6 pst. rente. Godtgjørelsen inndrives ved utpantning.

Den vassfallseier eller bruker som ikke erlegger skyldig reguleringsgodtgjørelse i rett tid er uberettiget til å benytte den regulerte vassføring.

Departementet kan kreve sikkerhet for godtgjørelsens erleggelse.

III.

1.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som departementet bestemmer, kr. 1 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lågvassføring som reguleringen antas å ville medføre ut over den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av

denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

2.

Nærmere bestemmelse om betalingen av avgifter etter post 1 skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

Utkast til manøvreringsreglement for provisorisk dam ved Pålbufjord:

§ 1.

For reguleringen gjelder følgende reguleringsgrenser:

Regulert lavvann kote 738,0
» høyvann » 740,0

Høydene refererer seg til Pålbufjordens generalplan, dettes FM 2 (739.910).

§ 2.

Dammens manøvrering og drift skal foregå under ledelse av Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

§ 3.

Det skal avgis det til den alminnelige fløtning nødvendige vann overensstemmende med hva der måtte bli fastsatt ved overenskomst eller skjønn.

§ 4.

Så snart dammen er ferdigbygd skal fylning og tapning skje under hensyntagen til vannstandsforholdene i Tunhøvd fjord.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring ikke forøkes.

Utkast til manøvreringsreglement for provisorisk dam ved Halnevatn:

§ 1.

For reguleringen gjelder følgende reguleringsgrenser:

Regulert høyvann kote 1 130,00
» lavvann » 1 128,00
Høyeste flomvannstand » 1 130,25

Høydene refererer seg til det offisielle vassdragsnivellement, dettes FM 2 (1 128,306).

§ 2.

Dammens manøvrering og drift skal foregå under ledelse av Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

§ 3.

Det skal avgis det til den alminnelig fløtning nødvendige vann overensstemmende med hva der måtte bli fastsatt ved overenskomst eller skjønn.

§ 4.

Så snart dammen er ferdigbygd skal fylning og tapning skje under hensyntagen til vannstandsforholdene i Pålbu og Tunhøvd fjord.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring ikke forøkes og at isulemper nedenfor i vassdraget mest mulig unngås.

Departementet er enig med Hovedstyret i at en, som forholdene ligger an, må søke å holde kraftproduksjonen oppe mest mulig for Nore kraftanlegg og de øvrige verker i Numedalslågen inntil den igangsatte permanente oppdemning av Pålbufjorden kan bli fullført. Sistnevnte regulering ventes nå å kunne bli effektiv i lågvassperioden 1947—48 og det må derfor anses påkrevd at de provisoriske reguleringer i Pålbufjorden og Halnevatn fortsetter inntil lågvassperiodens slutt våren 1947.

Departementet antar med Hovedstyret at de av Administrasjonsrådet 19 juli 1940 fastsatte reguleringsbestemmelser og manøvreringsreglementer i det vesentlige kan beholdes uforandrede med tillegg av det av Hovedstyret tilføyde avsnitt III i reguleringsbestemmelsene om årlige avgifter til stat og kommuner, henholdsvis kr. 0,50 og kr. 1 pr. nat.-HK.

Departementet vil ytterligere foreslå at det mellom I pkt. 1 og 2 i reguleringsbestemmelsene innskytes følgende bestemmelse:

«Den for fortsettelsen av Halnevatnreguleringen nødvendige rådighet over fast eiendom blir i nødvendig utstrekning å ekspropriere i medhold av §§ 1 h og 6 i lov nr. 5 av 14 mai 1917.

Eiendom og annet som skal avstås, kan kreves overtatt straks, om nødvendig ved tvangsforretning som namsmannen holder. Erstatningen skal i så tilfelle fastsettes og betales så snart som mulig etterpå. Erstatningsskjønnet avgis av en nemnd på 5 medlemmer, oppnevnt i samsvar med nevnte lovs § 6.

Bestemmelsene i reguleringsloven av 14 desember 1917 § 16, punkt 2 og 5 og §§ 17 og 21 punkt 4 finner ikke anvendelse. For øvrig finner reguleringslovens bestemmelser anvendelse i den utstrekning, som det er anledning til det, for så vidt de ikke strir mot foranstående.»

Arbeidsdepartementet

tilråder:

1. De i henhold til Administrasjonsrådets vedtak i møte 19 juli 1940 iverksatte midlerti-

dige statsreguleringer i Pålbufjorden og Halnevatn i Numedalslågen fortsetter til lågvassperiodens slutt våren 1947.

2. Der fastsettes reguleringsbestemmelser og manøvreringsreglementer for de under nr. 1 omhandlede reguleringer i samsvar med de i Arbeidsdepartementets foredrag av 20 juli 1945 inntatte utkast.

6. Bø kommune.

(Stadfestelse av den under 19 mai 1944 meddelte tillatelse til å regulere Seljordvatn i Telemark.)

Kgl. resol. av 20 juli 1945.

Ved «Ministerpresidentens» vedtak 19 mai 1944 ble det meddelt Bø kommune tillatelse til å regulere Seljordvatn i Telemark i henhold til vassdragsreguleringsloven av 14 desember 1917.

En legger ved avskrift av det foredrag som ligger til grunn for tillatelsen.

Fra overrettssakfører Hallvard Roholdt på vegne av Bø kommune har departementet mottatt en søknad, datert 4 juli 1945, om at tillatelsen må bli stadfestet.

Søknaden er sålydende:

«I samhøve med dette konsesjonsløyve vart underreguleringsskyn halde i september 1944. Overreguleringsskyn er kravd både av grunneigarane og Bø kommune og skulde ha vore halde no i sumar. Underreguleringsskynet vart styrd av domarfullmektigen ved Nedre Telemark skrivardøme og til å styre overreguleringsskynet er sorenskrivar Ketil Skogen oppnemnd som settedomar.

Underskrivne hev fenge i oppdrag av Bø kommune å ordne med overreguleringsskynet.

For nokre dagar sidan såg eg i avisene eit referat frå eit møte av grunneigarane rundt Seljordvatnet at dei vilde protestere mot reguleringi, av di konsesjon ikkje var gjeve av lovlege styremakter. Eg torer difor på vegner av Bø kommune bringe spursmålet um stadfesting av konsesjonsløyvet inn for departementet, so alt kan kome i lovlege former.

Um saki skal eg få lov å koma med desse merknader:

Konsesjonsløyvet er etter mitt skyn gjeve av heilt sakelege grunnar utan at politiske omsyn hev spila inn. Dette vil og fyrehavingi i departementet og innstillingi frå Vassdragsvesenet syne. At reguleringi er turvande for å skaffe Bø kommune nok ljøs og kraft, viser det som er halde fram i konsesjonssøknaden av Bø kommune. Eg kan i denne samanhengen og vise til søknaden frå A/S Hørte Bruk av 16 mai 1942 um regulering av Sundsbarmvatnet og det som der er halde fram. Både Bø kommune og A/S Hørte Bruk hev difor funne det heilt turvande å gå til regulering for å få ei tilfredsstillande kraftforsyning i Bø. Interessene av A/S Hørte Bruk og Bø kommune fell på dette punkt saman, so A/S Hørte Bruk hev ikkje noko mot at Bø kommune utfører dette reguleringsarbeidet. Av same grunn hev eg kunna teke på meg å

ordne med overreguleringsskynet for Bø kommune, endå eg eilers er sakfører for A/S Hørte Bruk.

Bø kommune gjekk frå reguleringi av Sundsbarmvatnet, avdi denne medførte so mange vanskar at kommunen etter råd frå sakkunnige fann det lettare og rimelegare å gjennomføre ei regulering av Seljordvatnet. Grunneigarane i Seljord med ordførar Bjørge i spissen hev arbeidet mot regulering av Seljordvatnet. Ordførar Bjørge var på same måten som ordførar Eika i Bø med i N. S. At det var N. S.-folk på baa sider, skulde og tale for at det ikkje var teke noko politisk omsyn ved avgjerdi um konsesjonsløyve.

Reguleringsarbeidet i enden av Seljordvatnet er so langt framskride at det vilde bli eit stort tap for Bø kommune um ikkje reguleringi vert fullført. Skulde ikkje konsesjonsløyvet verta stadfest, vilde Bø kommune framleis vera utan nok ljøs og kraft og vilde dertil til fånytte ha kosta ut kring 100 000 kroner.

Skaden som vert påført grunneigarane rundt Seljordvatnet er svert små. Eg viser um dette til rettsboki for underskynet. Eingongserstatningi vart ved dette fastsatt til kring 7 500 og den årlege erstatningi til kring kr. 1000. I tillegg til dette kjem mogeleg skade på brunnar, men dette var ikkje klårlagt ved underskynet, so spursmålet stod ut til seinare.

Av skynsmennane ved underskynet var berre Einar Vågen og Ole J. Berger med i N. S., so politiske omsyn skulde ikkje ha spila inn ved taksasjonen. Etter det eg under hand hev fenge opplyst, vil det heller ikkje på dette grunnlag bli reist innvendingar mot underskynet.

Eg var takksam for melding so fort som råd frå departementet um konsesjonsløyvet vert stadfest. For Bø kommune hev dette mykje å segja, avdi kommunen ikkje kan halde fram med reguleringsarbeidet fyrr dette spursmålet er avgjort.»

Fra ordførerne i Bø har departementet mottatt følgende skrivelse, datert 12 juli 1945:

«Medi eg visar til konferanse i Vassdragsvesenet den 10 ds. søker eg med dette på vegne av Bø kommune om at det løyve som ved Ministerpresidentens vedtak av 19 mai 1944 vart gjeve Bø kommune til å regulere Seljordvatn må stå ved makt.

Arbeidet er for ein stor deil utført. Fjellsprengningen og reguleringslukerne er ferdige, det som stend at er eindeil mudringsarbeider og steinsetning av kanalen.

Ein vonar difor at det høgvyrde departement vil imøtekoma søknaden og stadfeste det tidlegare av Ministerpresidenten gjevne løyve.»

Saken har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetssvesen som under 18 juli 1945 har avgitt følgende uttalelse:

«Etter det av overrettssakfører Hallvard Roholdt anførte trengtes en orientering om Seljord kommunes stilling til ansøkingen og det vanlige er jo å forelegge saken for di-

striktet. Det ville imidlertid ta noen tid og da det a. h. t. det påtenkte skjønn hastet meget henvendte vi oss istedet herfra pr. telefon til fylkesmannen og ba ham hjelpe oss med en slik orientering.

Fylkesmannen svarte straks etter — likeså pr. telefon — at han hadde konferert med ordføreren i Seljord. Grunneierne ved vatnet hadde reist saken igjen, og så vidt ordføreren forsto var motstanden mot reguleringen basert på samme grunnlag som sist og kravene var de samme. Ordføreren framkom heller ikke med noe nytt på kommunens vegne. Fylkesmannen kunne vanskelig uttale seg, da han ikke hadde sett dokumentene, men han hadde ikke noe å innvende mot at saken ble behandlet på det foreliggende grunnlag.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Forberedelsen av reguleringssaken som har foregått i okkupasjonstiden er gjennomført på vanlig måte og uten noe press. — Hovedstyret har gjennomgått saken og er enig i brev herfra av 17 april 1944.

Etter foran nevnte telefonsamtale med fylkesmannen i Telemark må man kunne gå ut fra at det ved foreleggelse for distriktet ikke ville framkomme nye opplysninger av sådan art, at de skulle medføre et endret syn på saken og man anbefaler derfor reguleringstillatelsen stadfestet. I betingelsene må «Departementet» erstattes med «Kongen» i post 1, 3. avsnitt, post 3, 3. avsnitt og post 16, 1. avsnitt og ordene «av Kongen» innskytes i post 5, 5. linje etter ordene «ikke er fastsatt». Ellers på uforandrede vilkår.

Likeledes anbefales manøvreringsreglementet stadfestet. Det foreslås som vanlig gjort gjeldende inntil videre.

Behandlet i møte den 18 juli 1945.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at reguleringstillatelsen blir stadfestet og at det foretas de av Hovedstyret anbefalte endringer i konsesjonsbetingelsene.

Videre anbefales det fastsatte manøvreringsreglement stadfestet og gjort gjeldende inntil videre.

Arbeidsdepartementet

tilråder:

1. Den under 19 mai 1944 meddelte tillatelse for Bø kommune til å regulere Seljordvatn i Telemark stadfestes idet det foretas de i Arbeidsdepartementets tilråding 20 juli 1945 foreslåtte endringer i de tidligere fastsatte konsesjonsbetingelser.
2. Det under 19 mai 1944 fastsatte manøvreringsreglement for reguleringen stadfestes som gjeldende inntil videre.

7. Tolloppsynsmann Arne Myhrvold, Grue Finnskog.

(Tillatelse til å innføre inntil 2 kW elektrisk energi fra Sverige.)

Kgl. resol. av 27 juli 1945.

Med brev av 14 juli 1945 fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt en søknad, datert 1 juli 1945, fra toloppsynsmann Arne Myhrvold, Grue Finnskog, om tillatelse til å innføre elektrisk energi fra Sverige.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«Fra toloppsynsmann Arne Myhrvold, Grue Finnskog, har Hovedstyret mottatt et brev, datert 1 juli 1945, som lyder så:

«Herved tillater jeg meg å søke om tillatelse til innførsel av elektrisk energi fra Sverige, til belysning i mitt hus, beliggende på Grue Finnskog, samt tillatelse til innførsel av nødvendig materiell, og om å få benytte svensk installatør.

I den anledning skal jeg få opplyse at mitt hus (Rotna tollvaktstasjon), ligger 3 meter fra svenske-grensen og ca. 2 mil fra nærmeste norske lysnett. Jeg har snakket med Grue kommunale Elektrisitetsverk som ikke har noe mot anordningen.

Det svenske elektrisitetsverk, Rotneros Elektriska Aktiebolag, som eventuelt skulle foreta installasjonen, har fått statstilskudd på installasjon av lys til svenske grensebefolkningen, og hvis jeg kunne komme med i samme moment, ville jeg også komme til å få fordeler av det svenske statstilskuddet, så i tilfelle av en hurtig ordning ville det bli betraktelig billigere for meg. Svenskene arbeider allerede med reising av stolper. Antall lyspærer som tenkes innlagt er 15. 7 pærer i våningshuset, 2 pærer utenpå våningshuset, 3 pærer i kjeller og 3 pærer i uthuset.

Da Rotna tollvaktstasjon i nær framtid blir fortollingstasjon vil det i tillegg til de foran nevnte lyspærer bli 2 på tollbommen. (1 rød og 1 hvit).»

Hovedstyret skal bemerke:

Det vil såvidt skjønnes ikke være mulig å skaffe Rotna tollstasjon kraft fra norsk elektrisitetsverk. Hovedstyret har derfor ikke noe å bemerke til at stasjonen tilknyttes svensk elektrisitetsverk når anledning byr seg.

Hovedstyret har heller ikke noe å bemerke til at det blir innført svensk materiell og benyttet svensk montør for installasjonen eller at tilsynet med denne blir underlagt det svenske elektrisitetsverk, dersom dette er villig til det.

Det bemerkes at innførsel av den energimengde det er spørsmål om tiltrenger Kongens tillatelse i. h. t. § 23 a i ervervsloven. Det er ikke opplyst hvilken kraftmengde som trengs, men mer enn 2 kW blir det neppe spørsmål om selv om elektrisiteten senere vil

bli benyttet også til annet enn lys. Innførselstillatelsen foreslås derfor begrenset til 2 kW.

Hovedstyret går ut fra at spørsmålet om svensk valuta til å dekke utgiftene ved installasjonen og senere til betaling av strømgiften kan ordnes.

Dersom tilknytningen til det svenske elektrisitetsverk kommer i stand, bør vel tolloppsynsmannen få brakt på det rene om verket vil føre det nødvendige tilsyn med installasjonen og i tilfelle underrette sitt brandforsikringselskap om forholdet.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at det tillates ansøkeren å innføre inntil 2 kW fra Sverige.

Tillatelsen foreslås gitt uten betingelser.

Arbeidsdepartementet

tilr å d e r :

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 § 23 a, tolloppsynsmann Arne Myhrvold, Grue Finnskog, å innføre inntil 2 kW elektrisk energi fra Sverige.

8. Mjøsa.

(Fortsatt midlertidig statsregulering.)

Kgl. resol. av 31 august 1945.

Ved Arbeidsdepartementets vedtak av 11 desember 1940 ble det truffet bestemmelse om iverksettelse av midlertidig statsregulering av Mjøsa ved 0,66 meter oppdemning over eldre regulert høyvannstand, d. v. s. til 4,50 meter på Hamar vannmerke. Reguleringsbestemmelsene er trykt i «Meddelte vassdragskonsesjoner», bind XXVII, side 138—139.

Reguleringstiden var begrenset til lågvassperiodens slutt våren 1945.

Spørsmålet om fortsettelse av denne og en del andre midlertidige statsreguleringer har vært drøftet av Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesen i møte 29 juni 1945.

I brev til departementet av 2 juli 1945 har Hovedstyret gitt følgende uttalelse:

Mjøsa.

«Også her ble det etter departementets bestemmelse datert 11 desember 1940, iverksatt midlertidig statsregulering med 5 års varighet til våren 1945, ved 0,66 m oppdemning over eldre regulert høyvannstand til 4,50 m på Hamar vannmerke.

Brukseierforeningen skulle som ved den eldre regulering for egen regning ha driften og vedlikeholdet av anlegget og likeledes foreta vannslippingen.

Godtgjørelsen til staten ble fastsatt til kr. 200 000 pr. år eller tilsammen i de 5 regu-

leringsår kr. 1 000 000. Dessuten skulle staten få refundert eventuelle utgifter som følge av forholdet til fløtningen. Samtlige kraftverker i Glomma ble forpliktet til å bruke reguleringsvannet og betale for det.

Ved «ministerpresidenten»s beslutning 13 mai 1943 fikk Glommens og Lågens Brukseierforening i medhold av reguleringsloven av 14 desember 1917 tillatelse til å gjennomføre en varig utvidet regulering av Mjøsa, i det vesentlige i samsvar med foreningens søknad 30 oktober 1939 og dermed framlagt plan. Planen var i omfang som antydnet i Vassdragsvesenets plan av 1921 for reguleringer i Glomma og Lågen, og går ut på å heve nåværende (eldre) regulert høyvannstand 1,39 m fra 3,84 m til 5,23 på Hamar vannmerke.

Tillatelsen er ennå ikke benyttet. Brukseierforeningen har ikke funnet å kunne vedta betingelsene, vesentlig begrunnet med at det i punkt 1 og 2 er forutsatt rett for staten til å kreve avstått henholdsvis innløst de private vassfallseieres andel i det hele reguleringsanlegg med tilliggende grunn og rettigheter m. v. Etter meningsutvekslingen å dømme er det neppe noen utsikt til at der nå kan oppnåes enighet om en snarlig løsning av dette spørsmål.

Hovedstyret som ikke har hatt anledning til å drøfte denne sak før nå, skal bemerke at den regulering det her er tale om vil ha vidtrekkende følger for de interesserte distrikter. Saklig sett er det full grunn til å overveie spørsmålet på ny både i distriktene og ved administrasjonen. Hovedstyret savner derfor f. t. grunnlag til å avgi en begrunnet uttalelse om en permanent regulering av Mjøsa etter nevnte plan. En regulering av det omfang og den betydning som denne har må også forelegges Stortinget.

Man kan derfor se bort fra å få gjennomført en varig utvidelse av Mjøsas regulering i år.

Tilbake står da spørsmålet om å fortsette den midlertidige regulering fra perioden 1940—1945. Denne sak ble behandlet i Hovedstyremøte 5 og 12 juli 1940, jfr. skrivelse herfra datert 17 s. m. Kraftøkingen er der oppgitt til 22 000 nat.-HK eller vel 13 000 kW i kraftverkene i Nedre Glomma, forutsatt at alle verker tar vannet i bruk. Den samlede øking i Lågvassperioden representerer 50 mill. kWh, som til en viss grad kan utnyttes etter behovet, slik at belastningen i perioden etter Brukseierforeningens egen oppgave kan økes med opp til 20 000 kW. Hovedstyret fant den gang at det av hensyn til elektrisitetsforsyningens behov var nødvendig å tilveiebringe ytterligere magasin i Mjøsa, men at det burde skje ved en tillatelse til Bruks-

eierforeningen og ikke som statsregulering. Et medlem kunne dog subsidiært tilrå at reguleringen ble iverksatt av staten mot en årlig godtgjørelse, som antokes tilstrekkelig til å dekke utgiftene.

Den videre behandling av saken, først ved administrasjonsrådet og senere av departementet under den kommisariske statsråd førte dog til statsregulering som innledningsvis nevnt.

Stillingen for brensels- og elektrisitetsforsyningen til kommende vinter er slik at det må anses uomgjengelig nødvendig å opprettholde mest mulig de magasiner som sto til rådighet i krigsårene. Av disse magasiner er tilleggsmagasinet i Mjøsa av særlig betydning, både ved sin størrelse i og for seg, og fordi det kan utnyttes fullt ut av samtlige kraftverker i Nedre Glomma.

Praktiske hensyn av forskjellig art tilsir at tilleggsreguleringen fortsetter som statsregulering. Reguleringen må bli en rent midlertidig foranstaltning fra statens side, til der kan settes inn mer kraft fra Nore. Etter den oversikt som en nå kan ha ventet Nore II ferdig til drift innen høsten 1946, og reguleringsdammen fra Pålsbufjord fra våren 1947. Samtidig må en vel kune regne med at det er funnet en løsning for varig utvidet regulering av Mjøsa ved Brukseierforeningen.

Hovedstyret må etter dette tilrå at det fattes beslutning om fortsatt midlertidig statsregulering av Mjøsa til våren 1947 og med hjemmel i lov nr. 5 av 14 mai 1917.

Utkast til beslutning, reguleringsbestemmelser og manøvreringsreglement vedlegges.

Om de foreslåtte reguleringsbestemmelser skal bemerkes:

Ad 2. Bruken av reguleringsvannet.

Det må anses nødvendig som ved departementets bestemmelse i desember 1940, at samtlige kraftverker tilpliktes å ta reguleringsvannet i bruk.

Ad 3. Godtgjørelse til staten.

I 1940 ble godtgjørelsen til staten som nevnt foran satt til kr. 1 000 000 tilsammen for 5 reguleringsår. Ble det overskudd skulle dette tilfalle kraftverkene. Etter en oversikt som ble stilt opp pr. 1 mai 1945 var det da utbetalt ca. kr. 1 003 500, men i dette beløp er ikke medtatt noen andel i Hovedstyrets utgifter.

For den fortsatte statsregulering foreslår Hovedstyret at kraftverkene dekker samtlige utgifter som staten får, med tillegg av det for øvrig beskjedne underskudd som en må regne med for perioden 1940—45. Videre foreslåes at der av godtgjørelsen betales kr.

200 000 i forskudd pr. år den 1 januar 1946 og 1947 mot revisjon etter ekspropriasjonsskjønnet og når endelig oppgjør kan finne sted.

Ad 4. Reguleringsavgifter.

For perioden 1940—45 ble der ikke fastsatt noen avgifter. Hovedstyret foreslo ved den første behandling i juli 1940 minimumsavgift kr. 0,10 og kr. 0,10.

Når nå reguleringen blir fortsatt finner Hovedstyret at rimelige hensyn særlig til distriktene tilsir at der betinges avgifter av sådan størrelse som kan tenkes fastsatt for en varig utvidelse av reguleringen. Hovedstyret foreslår kr. 0,50 til staten og kr. 2 til kommuner.»

De av Hovedstyret påberopte utkast til vedtak, reguleringsbestemmelser og manøvreringsreglement vedlegges.

Departementet skal anføre:

Hovedstyret framholder som det vil ses, at det av hensyn til brensels- og elektrisitetsforsyningen til kommende vinter må anses som uomgjengelig nødvendig å opprettholde mest mulig av de magasiner som sto til rådighet i krigsårene. Samtidig framholdes at midlertidige reguleringer som har vart i 5 år ikke bør prolongeres som midlertidige lenger enn absolutt nødvendig.

Hovedstyret framhever at det i henhold til Arbeidsdepartementets bestemmelse av 11 desember 1940 tilveiebrakte tilleggsmagasin i Mjøsa er av særlig betydning, både ved sin størrelse og fordi det kan utnyttes fullt ut av samtlige kraftverker i Nedre Glomma.

Det rår derfor til at der med hjemmel i lov nr. 5 av 14 mai 1917 fattes beslutning om fortsatt midlertidig statsregulering av Mjøsa til våren 1947.

Det regner da med at Nore II og Pålsbureguleringen innen den tid vil være ferdige til drift og at samtidig spørsmålet om en varig utvidet regulering av Mjøsa ved Brukseierforeningen da vil være løst. Det tilføyer at praktiske hensyn av forskjellig art tilsier at den midlertidige regulering fortsetter som statsregulering.

Departementet er i det vesentlige enig heri og vil på grunnlag av forhandlinger med Brukseierforeningen anbefale at det fattes beslutning om fortsettelse av den midlertidige statsregulering av Mjøsa til lågvassperiodens slutt våren 1947 i samsvar med følgende utkast til vedtak, reguleringsbestemmelser og manøvreringsreglement:

U t k a s t

til beslutning om fortsatt midlertidig regulering av Mjøsa.

1.

Den midlertidige statsregulering av Mjøsa ved 0,66 m oppdemning fra nåværende regulert høyvannstand, altså til 4,50 m på Hamar vannmerke, forlenges fra 1 mai 1945 til lågvassperiodens slutt 1947.

2.

Den for reguleringens gjennomførelse nødvendige rådighet over fast eiendom blir i fornøden utstrekning å ekspropriere i medhold av lov nr. 5 av 14 mai 1917, §§ 1 h og 6.

Eiendom og annet som skal avståes, kan kreves overtatt straks om nødvendig ved tvangsforretning som namsmannen holder. Erstatningen skal i så tilfelle fastsettes og betales så snart som mulig etterpå.

3.

I medhold av samme lovs § 6 bestemmes at skjønn avgis av en nemnd på 5 medlemmer.

4.

Bestemmelsene i reguleringsloven av 14 desember 1917 § 16, punkt 2 og 5 og §§ 17 og 21 punkt 4 finner ikke anvendelse.

Forøvrig finner reguleringslovens bestemmelser anvendelse i den utstrekning, om det er anledning til det, forsåvidt de ikke strir mot foranstående.

Utkast

til reguleringsbestemmelser for fortsatt midlertidig statsregulering av Mjøsa.

1.

Reguleringen gjelder til lågvassperiodens slutt våren 1947. De tidligere tilstander — før 1940 — blir da å gjenopprette.

Glommens og Lågens Brukseierforening har — som ved den før 1940 bestående regulering — for egen regning driften og vedlikeholdet av anlegget. Det samme gjelder eventuelle omkostninger ved dette som følge av den midlertidige regulering.

2.

Kraftverkene i Glomma nedenfor Vorma er alle forpliktet til å bruke reguleringsvannet og til å betale for dette.

3.

Kraftverkene i Glomma nedenfor Vorma betaler en godtgjørelse som dekker de utgifter som staten vil få ved den fortsatte midlertidige regulering, heri medtatt utgifter som i tilfelle måtte påløpe som følge av forholdet til fløtningen eller ved uforutsette skader og ulemper og derav følgende erstatningskrav i vassdraget nedenfor Svaneføssdammen. Til utgiftene regnes refusjon til

staten for administrasjon og renteutlegg. Utgiftene inklusive dem til administrasjon fastsettes med endelig virkning av Arbeidsdepartementet.

Av den samlede godtgjørelse erlegges ukrevd som forskudd kr. 200 000 pr. 1 januar 1946 og kr. 200 000 pr. 1 januar 1947. Etter forfall beregnes 6 pst. rente. Godtgjørelsen inndrives ved utpantning. Skulle det etterat ekspropriasjonsskjønn er holdt vise seg at de samlede utgifter må antas å bli mindre enn kr. 200 000 pr. år blir det årlige forskudd å nedsette.

Oppgjør finner sted snarest mulig etter reguleringens opphør.

4.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til de fylkes, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 2 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lågvassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sånn måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av Arbeidsdepartementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

Avgifter har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

5.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 4 og kontroll med vannforbruket skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av Arbeidsdepartementet.

6.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som utferdiges av Kongen.

7.

Den tillatte oppdemningshøyde betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke.

8.

Det skal treffes sådanne anordninger ved anlegget og i tilfelle i vassdraget nedenfor

dette samt avgis vann i sådan utstrekning at den alminnelige ferdsl og fløtning forulempes så lite som mulig ved reguleringen. Spørsmålet om hvilke forføyninger der skal treffes avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Skade eller ulempe på ferdselen eller fløtningen som ikke på denne måte avhjelpest blir å erstatte overensstemmende med reguleringslovens § 16.

Utkast

til manøvreringsreglement for fortsatt midlertidig regulering av Mjøsa.

I.

Så lenge den midlertidige regulering varer, er øvre reguleringsgrense 4,50 m på Hamar vannmerke.

II.

Vannstanden holdes på 4,50 m til lågvassperioden begynner. Fra dette tidspunkt tappes magasinet etter behov og i hensikt å holde vassføringen mest mulig jevn.

III.

Den midlertidige statsregulering foreståes av Glommens og Lågens Brukseierforening i samarbeid med Glommens Brukseierforening under tilsyn av Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen, på samme måte som for den tidligere og fremdeles bestående regulering, jfr. Kgl. res. av 5 november 1912.

Brukseierforeningen har underhånden meddelt at det for magasineringen av vannet i Mjøsa er av betydning at det straks blir truffet bestemmelse om reguleringens fortsettelse. Av hensyn hertil finner departementet at saken bør avgjøres uten foreleggelse for distriktene. I motsatt fall vil gjennomføringen bli forsinket med 1 à 2 måneder.

Distriktenes interesser skulle i det vesentlige være tilgodesett ved den i § 5 i utkastet til reguleringsbestemmelser betingede avgift til kommuner, stor kr. 2 pr. nat.-HK av den innvunne kraftøkning (jfr. reguleringslovens § 11).

Særskilt godtgjørelse en gang for alle til staten (jfr. reguleringslovens § 13) anbefales sløyfet, idet det gjelder en kortvarig regulering.

Departementet legger megen vekt på den i § 3 i utkastet til reguleringsbeslutning — i samsvar med § 6 i lov nr. 5 av 14 mai 1917 — foreslåtte bestemmelse om at reguleringserstatning blir å fastsette med endelig virkning av en nemnd på 5 medlemmer. En slik ordning vil på grunn av forholdene by på store praktiske fordeler og skulle etter departementets mening være fullt forsvarlig, spesielt når det bare gjelder en forholdsvis

kort forlengelse av en tidligere regulering, som har vart i 5 år.

Glommens og Lågens Brukseierforening har henstillet at staten ikke krever dekket sine administrasjonsutgifter m. v. for statsreguleringen i perioden 1940—45, men lar det ha sitt forblivende med den av brukseierforeningen innbetalte reguleringsgodtgjørelse stor kr. 1 000 000 for nevnte 5 års periode. Hovedstyret har behandlet dette spørsmål i møte 18 juli 1945 og har i skrivelse av 19 s. m. uttalt at det for sitt vedkommende etter omstendighetene ikke vil opprettholde det i dets skrivelse av 2 juli reiste krav på dette punkt, idet det er om å gjøre at en ordning i minnelighet om fortsettelse av den midlertidige regulering nå kommer i stand. Departementet finner etter omstendighetene å kunne slutte seg hertil.

Arbeidsdepartementet

tilråder:

1. Den i henhold til Arbeidsdepartementets vedtak av 11 desember 1940 iverksatte midlertidige statsregulering av Mjøsa ved 0,66 m oppdemning til 4,50 m på Hamar vannmerke fortsetter inntil lågvassperiodens slutt våren 1947 på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 31 august 1945 inntatte betingelser.
2. Der fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen overensstemmende med det i Arbeidsdepartementets foredrag av 31 august 1945 inntatte utkast.

9. Glommens og Laagens Brukseierforening.

(Tillatelse til fortsatt midlertidig regulering av Storsjøen i Rendalen.)

Kgl. resol. av 21 september 1945.

Ved Arbeidsdepartementets vedtak av 11 desember 1940 ble det truffet bestemmelse om iverksettelse av midlertidig statsregulering av Storsjøen i Rendalen ved 1,5 meter oppdemning til kote 251,64 og for øvrig i det vesentlige etter en med brukseierforeningens skrivelse av 11 juli 1940 fremlagt plan, dog supplert med arrangement for fløtningen og fiskens gang. Reguleringsbestemmelsene er trykt i «Meddelte Vassdragskonsesjoner», bind XXVII, side 140—141.

Reguleringstiden var begrenset til lågvassperiodens slutt våren 1945.

Spørsmålet om å fortsette reguleringen ble drøftet av Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet i

møte 29. juni 1945. I brev til departementet av 2 juli 1945 anførte Hovedstyret:

«Departementet bestemte den 11 desember 1940 at der skulle iverksettes midlertidig statsregulering av Storsjøen i 5 år til våren 1945 ved 1,5 m oppdemning fra lavvannstand til vanlig flomvannstand kote 251,64. Staten skulle ha en godtgjørelse på tilsammen kr. 100 000 for grunn- og ulempeerstatninger rundt sjøen og langs vassdraget, dog ikke ved selve reguleringsanlegget, som skulle utføres og bekostes av kraftverkene i Glomma nedenfor Vorma. Verkene skulle også overta utgiftene med eventuelle skader og ulemper for fløtningen og på isen nedenfor reguleringsanlegget. Samtlige verker ble tilpliktet å bruke reguleringsvannet.

Ved «ministerpresidentens» beslutning av 11 februar 1943 fikk Glommens og Lågens Brukseierforening tillatelse til å gjennomføre en varig regulering av Storsjøen, med 1,5 m oppdemning, som ved den midlertidige statsregulering og med 2,14 m senkning, eller samlet regulerings høyde = 3,64 m. Betingelsene var stilt opp etter reglene i reguleringsloven. Avgiftene ble satt til kr. 0,50 og kr. 2 pr. nat.-HK. henholdsvis til staten og kommunene, og godtgjørelsen en gang for alle til staten til kr. 1 pr. nat.-HK. Dessuten ble i departementets skrivelse til brukseierforeningen, datert 18 april 1942, stilt som betingelse at brukseierforeningen refunderer statens samlede utgifter til den midlertidige regulering av Storsjøen. Disse utgifter ble etter den oversikt man da hadde anslått til ca. kr. 530 000. De vil etter en oppstilling pr. 1 mai d. å. neppe overstige kr. 500 000 hvortil dog kommer hovedstyrets administrasjonsutgifter m. v.

Betingelsene ble vedtatt av brukseierforeningen i skrivelse av 24 september 1942 og 12 mai 1943, ekspropriasjonsskjønn holdt sommeren 1943 og vinteren 1944. Skjønnsresultatet ble påanket av begge parter, og overskjønn bekræftet til sommeren 1944, men av forskjellige årsaker utsatt til 1945.

Av brukseierforeningens skrivelse til departementet datert 27 mars 1945, fremgår at styrets formann hadde hatt en konferanse med «Trafikkministeren» og herunder fremholdt at foreningen som forholdene da var ikke anså det tilrådelig å gjennomføre reguleringen etter tillatelse av 1943. Begrunnelsen var de store omkostninger og mangelen på materialer. Samtidig kom det på tale å forlenge den midlertidige statsregulering. Foreningen henviser til dette og nevner til slutt at man måtte overveie å avlyse det overskjønn som vedkommende settedommer hadde tenkt skulle holdes i juni—juli i år.

Hovedstyret har etter å ha drøftet spørs-

målet om varig regulering av Storsjøen kommet til det resultat at den tillatelse som ble gitt i februar 1943 bør kunne opprettholdes under forutsetninger og på betingelser som da ble oppstilt.

Planen omfatter som nevnt samme oppdemningshøyde som ved den midlertidige regulering og dessuten 2,14 m senkning. Reguleringsanlegget var i juni 1941 beregnet å ville koste kr. 1 950 000. Erstatninger, skjønnsutgifter m. v. kan etter resultatet ved skjønnet i 1943—1944 komme kapitalisert opp i henimot kr. 1 000 000.

Kraftøkningen i brukene nedenfor Vorma er av brukseierforeningen anslått til 9 000 kW., men ved hovedstyret beregnet noe høyere, ca. 10 000 kW. Reguleringsutgiftene vil da bli 25—30 kroner pr. innvunnet kW. Det tilføyes at samtlige kraftverker nedenfor Vorma kan ta vassføringsøkingen i bruk uten å installere nytt maskineri.

I tillegg til de 10 000 kW. kommer at også fallene i Glomma ovenfor Vorma etter hvert som de utbygges eller utvides kan ta reguleringsvannet i bruk.

Reguleringsanlegget kan neppe gjennomføres på kortere tid enn 2 år. Men i overgangen fra midlertidig til varig regulering vil det være naturlig, og det har formentlig også vært brukseierforeningens hensikt å opprettholde 1,5 m oppdemning av sjøen ved en provisorisk dam, der samtidig vil kunne tjene som fangdam for det varige anlegg. Det skulle derfor ikke være noe i veien for at denne overgang til varig regulering tas nå til høsten, og at reguleringsanlegget for øvrig fremmes i det tempo som forholdene tillater. Fristen for fullførelsen utløper etter betingelsenes post 6 i februar 1950, og kan under særlige omstendigheter forlenges av Arbeidsdepartementet.

Å forlenge en midlertidig regulering, som har vært i 5 år, er generelt sett betenkelig, og hovedstyret ser det slik at det ikke bør skje uten absolutt nødvendighet.

I det foreliggende tilfelle må riktignok fortsatt regulering anses påkrevd for å sikre størst mulig kraftproduksjon til kommende vinter. Oppdemningen av Storsjøen gir 4 500 kW. Men det kan her skje ved overgang til varig regulering.

Hovedstyret må etter dette tilrå at departementet henstiller til Glommens og Lågens Brukseierforening å fremme det påtenkte overskjønn i sommer snarest mulig slik at oppdemningsmagasinet i Storsjøen kan bli effektivt også for lågvassperioden 1945—46.»

I et brev til departementet av 2 juli 1945 meddelte brukseierforeningen at brukene for sin del f. t. ikke fant anledning til å ta opp spørsmålet om å gjennomføre varige regule-

ringer av Mjøsa og Storsjøen til erstatning for de midlertidige reguleringer, men at de var villige til å prolongere den tidligere ordning og fortsette utnyttelsen av de midlertidige reguleringer på samme vilkår som hittil.

I anledning herav ga Hovedstyret under 13 juli 1945 en tilleggsuttalelse, hvorav hitsettes:

«Skulle foreningen etter nærmere forhandling, som nødvendigvis må gjennomføres på kort tid, fastholde at den ikke ønsker å benytte seg av reguleringstillatelsen av 1943, mener Hovedstyret at en fortsatt midlertidig regulering i 2 år til 1947 bør fremmes av Brukseierforeningen på samme måte som det er gjort for sjøene i Lågen. Rena nedenfor Storsjøen får som bekjent tilløp fra magasinet i Osensjøen som Brukseierforeningen har reguleringskonsesjon på. Vannslipningen fra begge magasiner må ses under ett, så vel ut fra bruksdriftens behov som for mest mulig å hindre skadevirkninger i Rena, og i Glomma nedenfor Åmot, og må derfor administreres av Brukseierforeningen, som også bør ha det hele ansvar.

Det må være en forutsetning at foreningen — eller verkene i Glomma nedenfor Vorma — dekker statens underskudd på reguleringen 1940—45. Dette underskudd beløper seg til vel kr. 400 000. Erstatningsutgiftene for 2 år fremover kan med utgangspunkt i skjønnet for perioden 1940—45 anslås til noe over kr. 100 000 og sammen med godtgjørelsen til staten for samme periode, som var fastsatt til kr. 100 000 skulle de samtlige erstatningsutgifter for 7-årsperioden 1940—47 bli rundt kr. 600 000. Til dette beløp kommer utgiftene til det provisoriske damanlegg ved utløpet av Storsjøen, inkl. grunnervervelse m. v. på damstedet. Det foreligger ikke noen tall fra Brukseierforeningen om disse utgifter, men anslagsvis vil man her regne med i alt kr. 200 000, dvs. at de samlede reguleringsutgifter for 7-årsperioden kan komme opp i rundt kr. 800 000. Kraftøkningen i den samme periode kan anslås til rundt 120 mill. kWh, som altså i gjennomsnitt vil komme på ca. $\frac{2}{3}$ øre pr. kWh.

Tillatelse til Brukseierforeningen om fortsatt midlertidig regulering blir i tilfelle å meddele etterat forordningen av 3 november 1941 om tillegg til lov om vassdragsreguleringer av 14 desember 1917 er revidert eller supplert, slik at den gir hjemmel også for en forlengelse av midlertidige reguleringer.

Av de betingelser Hovedstyret mener bør stilles for en sådan tillatelse vil man på nåværende tidspunkt innskrenke seg til å nevne at der fastsettes reguleringsavgifter på kr. 0,50 og kr. 2 pr. nat.-HK. til stat og kommuner, og at samtlige verker i Glomma nedenfor Vorma blir tilpliktet å bruke reguleringsvannet.

Behandlet i møte den 11 juli 1945.»

Saken ble drøftet med brukseierforeningen og generaldirektøren for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet i et møte hos departementets sjef 17 juli 1945. Hovedstyret uttalte i brev av 19 juli 1945:

«Man forsto at Brukseierforeningen la vekt på om der for en midlertidig reguleringstillatelse ville bli krevd dekning av statens underskudd fra den tidligere midlertidige regulering, og der ble spurt om hvordan det ville bli med dette. Enn videre ble det lagt vekt på at man kunne få erstatningene avgjort endelig ved bare ett skjønn.

For at den midlertidige regulering som må anses for å være av stor betydning for elektrisitetsforsyningen i de kommende to år, ikke skulle strande på disse spørsmål fant jeg å burde uttale at kravet om dekning av statens underskudd ikke ville bli opprettholdt fra min side for den midlertidige regulering, og enn videre at man ville henstille å få en ordning hvoretter skadene kunne avgjøres med bindende virkning av bare ett skjønn, slik som tilfellet var med de midlertidige tillatelser av 1940.

Behandlet i møte den 18 juli 1945.»

I en skrivelse til brukseierforeningen av 23 juli 1945 sluttet departementet seg til sistnevnte uttalelse, idet man dog forbeholdt seg eventuelt å ta kravet om dekning av statens nettoutgifter for reguleringsperioden 1940—45 opp igjen i forbindelse med spørsmålet om en senere varig regulering av Storsjøen, som man fant ikke burde gjennomføres før saken i tilfelle er forelagt Stortinget i samsvar med reguleringslovens § 7.

Fra brukseierforeningens side ble det fremholdt at de midlertidige statsreguleringer i Mjøsa og Storsjøen kom i stand i 1940 etter anmodning fra Administrasjonsrådet og dettes nemnd for industri og omsetning og at brukene så reguleringenes fortsettelse som høyst nødvendige sosiale tiltak, som derfor fortsatt burde fremmes som statsreguleringer. I brev av 22 august 1945 erklærte brukseierforeningen seg dog villig til å la reguleringen fortsette i 2 år i brukseierforeningens navn, men med forbehold om at dens årlige utgifter ble begrenset oppad til kr. 40 000 pr. år i tillegg til byggeutgiftene for reguleringsdammen. Brukseierforeningen bemerket videre at de oppstilte årlige avgifter til stat og kommuner på henholdsvis kr. 0,50 og kr. 2 pr. nat.-HK. var betydelig større enn den fant rimelig for sådanne midlertidige reguleringer, men ville likevel ikke motsette seg å betale etter disse satser. Etter fornyet uttalelse fra Hovedstyret fant departementet å måtte fastholde sitt standpunkt om ikke å kunne tilrå at staten overtar noen garanti eller påtar seg å dekke noe av utgiftene ved den fortsatte re-

gulering. Brukseierforeningen har deretter i brev av 6 september 1945 meddelt at brukene i Glomma nedenfor Vormå er villig til å gjennomføre reguleringen på de av departementet oppstilte vilkår.

Ved kgl. resolusjon av 31 august 1945 er det utferdiget en provisorisk anordning om midlertidige vassdragsreguleringer, hvorefter Kongen kan tillate midlertidig vassdragsregulering for tidsrommet inntil lågvassperiodens slutt våren 1947. Når det gjelder tillatelse til forlengelse av tidligere iverksatt midlertidig regulering, kan departementet etter anordningens § 1, siste ledd, hvis det finnes ubetenkelig, fravike reglene i reguleringslovens § 6 punkt 2 om foreleggelse av saken for vedkommende kommunestyre og de øvrige interesserte i distriktene. Denne adgang antas det forsvarlig å benytte i dette tilfelle, da det gjelder en forholdsvis kort forlengelse av en allerede iverksatt regulering.

Søknaden er kunngjort i samsvar med reguleringslovens § 6 punkt 2 og den i anordningens § 1 annet ledd nevnte frist er utløpet.

Departementets utkast til betingelser for tillatelsen er sålydende:

1.

Reguleringskonsesjon gis for tidsrommet inntil lågvassperiodens slutt våren 1947.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved reguleringstidens utløp plikter konsesjonæren å fjerne damanlegget slik, at vannføringsforholdene kan bli som før reguleringen.

2.

For den økning av vannkraften, som ved reguleringen tilflytter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 2 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lågvassføring som reguleringen antas å ville medføre, utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sånn måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

Avgifter har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post-17 skal, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

4.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen, når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Så fremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet, når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti — kroner for hver person.

5.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer, for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig akt-somhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 — ti — prosent overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte forskjell — 10 prosent — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 prosent av den utenlandske varepris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra disse regler, når særegne hensyn gjør det påkrevet. For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 prosent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

7.

Arbeidere må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet, når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med deres virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige lægehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med tidsmessig utstyr.

9.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som Arbeidsdepartementet bestemmer, å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier og bruer, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av departementet å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved reguleringsanlegget ansatte arbeidere og deres familier.

12.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes, å forelegge departementet detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

13.

Vannslipningen skal fortrinnsvis skje etter behov hos de bruk, som deltar i reguleringen.

Nærmere bestemmelser om vannslipningen blir å innta i et reglement som departementet på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slipningen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan departementet uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før reglementet er fastsatt.

For så vidt vannet slippes i strid med reglementet, kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 1 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

14.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte høyeste og laveste tapningsgrense betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke, som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

15.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag, som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

16.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygning skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonskostningene — deri innbefattet 6 prosent rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 prosent. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Hvis eieren leier ut kraft, og kraften til kommuner eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i et hvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Unnlater anleggets eier å levere denne kraft, uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveringen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW. som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko, så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

17.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like over for andre, og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser, skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 10 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

18.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier, som ikke er medeier i reguleringsanlegget, tillatelse til å benytte driftsvann, som er innvunnet ved reguleringen, mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

19.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

20.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende regjeringsdepartement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har foreslått at manøvreringsreglementet med en mindre redaksjonell endring gis samme ordlyd som for den midlertidige statsregulering 1940—45.

I tilslutning hertil vil departementet anbefale at det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med følgende utkast:

I.

Øvre reguleringsgrense kote 251,64 m o. h.
Nedre —»— » 250,14 m o. h.

Reguleringshøyde 1,50 m

Høydene refererer seg til Storsjøen vannmerke som har sitt 0-punkt på kote 249,538 m o. h. Vannmerkets kontrollmerke i fjøsmuren på Nordre Løseth har høyden 258,801 m o. h.

II.

Under flomstigning om våren skal alle løp i dammen være åpne inntil kulminasjonen, hvis denne inntreffer på 2,10 m eller lavere vannstand på Storsjøen vannmerke, eller inntil vannstanden etter høyere kulminasjon atter er falt til 2,10 m på målet.

Etter denne tid kan vann holdes tilbake og Storsjøen demmes under hensyntagen til øvre reguleringsgrense og de for reguleringen for øvrig gjeldende bestemmelser og vilkår.

III.

Tapping av magasinet foregår etter behovet for de i reguleringen deltagende kraftanlegg.

Med så vidt mulig hensyntagen til isforholdene i vassdraget kan tappingen fra Storsjøen ses i sammenheng med samtidig pågående tapping fra Osen.

Storsjøen skal så vidt gjørlig være nedtappet før flomstigning inntreer om våren.

IV.

For manøvrering av dammen antas som damvokter norsk statsborger som godtas av Arbeidsdepartementet.

Damvokteren skal føre protokoll over manøvreringen av dammen og samtidig avlese og notere vannstand. Avskrift av protokollen sendes hver måned til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

Arbeidsdepartementet

tilråder:

1. I medhold av provisorisk anordning om midlertidige vassdragsreguleringer av 31 august 1945 tillates det Glommens og Laagens Brukseierforening å gjennomføre en midlertidig regulering av Storsjøen i Rendalen ved 1,5 meter oppdemning til kote 251,64 i det vesentlige etter den plan, som lå til grunn for den i perioden 1940—45 stedfunne midlertidige statsregulering av samme sjø.
2. Tillatelsen gis på de betingelser som er nevnt i Arbeidsdepartementets foredrag av 21 september 1945.
3. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med det utkast som er tatt inn i nevnte foredrag.

10. A/S Sydvaranger.

(Tillatelse til å eksportere elektrisk energi til belysning for de russiske forlegninger ved Holmfoss.)

Kgl. resol. av 28 september 1945.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har under 22 september 1945 sendt departementet følgende skrivelse:

«I brev av 21 september 1945 har A/S Sydvaranger søkt om konsesjon på eksport av litt elektrisk energi til Russland.

Søknaden er sålydende:

«Vi tillater oss å referere til vår konferanse i dag med herr overingeniør Sorteberg,

hvorunder vi fremla et telegram fra vårt Kirkeneskontor, som etter anmodning av den russiske kommandant på Kirkenes, søker om konsesjon på eksport av kraft for belysning for noen måneder for russiske forlegninger på russisk side av Pasvik ved Holmfoss. Vi vedlegger avskrift av det nevnte telegram, hvorav framgår at det haster meget med denne sak, og vi vil være forbunden for villig omgående avgjørelse, hvoretter vi telegrafisk skal underrette vårt Kirkeneskontor.»

Det i søknaden nevnte telegram av 21 september 1945 som en har mottatt avskrift av lyder så:

«Til A/S Sydvaranger, Oslo.

I dag mottatt sålydende telegram undertegnet Varangverk. Send nedenforstående telegram hurtigst A/S Sydvaranger Oslo. Etter anmodning av den russiske kommandant oberst Lukim Gregge må der gjennom Utenriksdepartementet søkes konsesjon for eksport av kraft til belysning for noen måneder for russiske forlegninger på russisk side av Pasvik ved Holmfoss. Stopp. Da saken grunnet den russiske evakuering av Sør-Varanger haster med tillatelsen søkes imøtekommet underhånden straks helst ved telefonhenvendelse. Stopp. Itelegrafisk. Stopp. Den russiske kommandant ønsker i denne forbindelse gjort oppmerksom på at begge våre vannkraftanlegg er reddet fra ødeleggelse av russiske soldater da de begge var minelagt av tyskerne før disse trakk seg tilbake, men de ble overrasket av russerne før de fikk antendt ledningene.»

Som det vil sees dreier det seg om en rent midlertidig tillatelse til eksport og da kraften på russisk side bare skal anvendes til belysning kan en neppe handle seg om annet enn et meget begrenset kraftkvantum.

Etter det opplyste vil Hovedstyret rå til at A/S Sydvaranger får tillatelse til eksport av elektrisk energi til belysning for de russiske forlegninger ved Holmfoss for et tidsrom av 1 år.

Det antas ikke nødvendig å gjøre tillatelsen betinget av vilkår av noen art.»

Departementet vil etter det foreliggende anbefale at den ansøkte utførseltillatelse blir meddelt i henhold til erhvervsloven av 14 desember 1917, jfr. lov nr. 19 av 24 juni 1931 § 23 a og for et tidsrom av et år.

Man finner med Hovedstyret ikke grunn til å gjøre tillatelsen betinget av vilkår.

Arbeidsdepartementet

tilråder:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917, jfr. lov nr. 19 av 24 juni 1931, § 23 a A/S Sydvaranger for et tidsrom av et år å eksportere elektrisk energi til belysning for de russiske forlegninger ved Holmfoss.

11. The Kellner Partington Paper Pulp Co. Ltd.

(Tillatelse til å leie inntil 18 000 kW spillkraft fra A/S Hafslund.)

Kgl. resol. av 5 oktober 1945.

Med brev fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesen av 22 september 1945 har departementet mottatt en søknad, datert 4 juli 1945, fra The Kellner Partington Paper Pulp Co. Ltd. om tillatelse til å leie inntil 18 000 kW spillkraft fra A/S Hafslund til dampframstilling.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«I brev av 4 juli 1945 til Hovedstyret har The Kellner Partington Paper Pulp Co. Ltd. søkt om konsesjon på leie av inntil 18 000 kW spillkraft fra A/S Hafslund til dampframstilling.

Søknaden er sålydende:

«Med skrivelse fra Arbeidsdepartementet, datert Oslo 7 august 1941 til A/S Borregaard, fikk vi tillatelse til å leie 12 000 kW spillkraft fra A/S Hafslund.

Slik som kullsituasjonen ligger an, har vi i disse dager avsluttet en ny kontrakt med Hafslund om en leveranse på inntil 18 000 kW idet samtidig den forrige kontrakt blir å annullere.

Kraften skal anvendes til framstilling av damp i en elektrokjele. Den leveres som trefastet vekselstrøm, 50 V, 50 per. pr. sek.

Den elektriske kjele forefinnes, likesom all utrustning forøvrig.

Da vi selv har 45 perioder på vårt nett, og der dessuten ikke finnes noen forbindelse mellom Hafslunds ledning til elektrokjelen og vårt eget nett, kan ikke den leide kraft bli anvendt i annet øyemed enn til dampframstilling.

I henhold til ovenstående tillater vi oss å andra om konsesjon på denne krafterhvervelse, og da kraften skal tjene til erstatning av innkjøpt brennstoff, går vi ut fra at vi som tidligere får avgiftsfri konsesjon.

En avskrift av kontrakten mellom A/S Borregaard og A/S Hafslund vedlegges.»

Sarpsborg kommunestyre har i møte den 31 juli 1945 enstemmig anbefalt at søknaden innvilges.

Fylkesmannen i Østfold har i brev hertil av 15 september 1945 meddelt at han anbefaler konsesjonen gitt på vanlige betingelser.

Hovedstyret skal bemerke:

Ved Arbeidsdepartementets brev av 7 august 1941 ble A/S Borregaard meddelt tillatelse til å leie inntil 12 000 kW spillkraft fra A/S Hafslund til dampframstilling. Tillatelsen gjelder så lenge som kontrakten av 6 mai 1941 mellom partene om denne leie står ved makt, dog ikke lenger enn til 1 juli 1951.

For øvrig er tillatelsen meddelt på de for kraftleiekonsesjoner av denne art vanlige vilkår uten betingelser om avgift til kommunen eller staten.

Det er nå mellom The Kellner Partington Paper Pulp Co. Ltd. og A/S Hafslund inngått ny kontrakt av 28 juni 1945 om leie av inntil 18 000 kW spillkraft. Kontrakten som tråtte i kraft den 1 januar 1945 gjelder for et tidsrom av 10 år altså inntil 31 desember 1954.

Samtidig med at denne kontrakt tråtte i kraft bortfaller den tidligere spillkraftkontrakt av 6 mai 1941 mellom Borregaard og Hafslund (jfr. § 8 i kontrakten av 28 juni 1945). Dermed vil den tidligere konsesjon av 7 august 1941 være bortfalt.

Hovedstyret vil rå til at den konsesjon som det nå er søkt om blir meddelt og at den gjøres gjeldende så lenge som kraftleiekontrakten står ved makt, dog ikke lenger enn til 31 desember 1954.

For øvrig vil Hovedstyret foreslå at konsesjonen meddeles i det vesentlige på samme vilkår som for A/S Borregaards tidligere konsesjon, altså uten betingelse om avgift til kommuner eller staten, således at vilkårene i sin helhet får følgende ordlyd:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder så lenge som kraftleiekontrakten av 28 juni 1945 mellom The Kellner Partington Paper Pulp Co. Ltd. og A/S Hafslund om leie av inntil 18 000 kW spillkraft står ved makt, dog ikke lenger enn til 31 desember 1954.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal for et flertalls vedkommende bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelige på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trenges spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såframt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såframt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide), og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søke å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over 5 000 kr. av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det

skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til framstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over 5 000 kr. av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leiede kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økte utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lock-out må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

10. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 9 medfører i tilfelle av gjentakelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14 desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

Behandlet i Hovedstyremøte den 21 september 1945.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at det meddeles The Kellner Partington Paper Pulp Co. Ltd. tillatelse til å leie inntil 18 000 kW spillkraft fra A/S Hafslund på de av Hovedstyrets foreslåtte betingelser.

Arbeidsdepartementet

tilråder:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 kap IV The Kellner Partington Paper Pulp Co. Ltd. å leie inntil 18 000 kW spillkraft fra A/S Hafslund på de i Arbeidsdepartementets tilråding av 5 oktober 1945 inntatte betingelser.

12. Torfinnsvassdraget, Hordaland fylke.

(Ytterligere fristforlengelse for fullførelsen av regulerings- og overføringsarbeider.)

Kgl. resol. av 5 oktober 1945.

Ved kgl. res. 13 juli 1928 fikk Bergenshalvøens kommunale Kraftselskap og Voss kommune tillatelse til regulering av Bergsdalsvassdraget og regulering og overføring av Torfinno. Herom henvises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» XV side 59—71.

Den ved konsesjonen fastsatte frist for fullførelsen av de omhandlede arbeider er forlenget senest ved departementets skrivelse 19 desember 1940 til 13 juli 1945.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesen har departementet med brev 24 september 1945 mottatt en søknad fra Bergenshalvøens kommunale Kraftselskap, datert 29 juni 1945, om ytterligere fristforlengelse.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«Bergenshalvøens kommunale Kraftselskap har 29 juni d. å. sendt inn følgende andragende fra seg og Voss kommune:

«Ved kongelig resolusjon av 13 juli 1928 er det gitt Bergenshalvøens kommunale kraftselskap og Voss herad tillatelse til å regulere Torfinnsvassdraget og overføre vannet til Bergsdalsvassdraget.

Arbeidet med overføringstunnel og kanaler fra Torfinno til Hamlagrøvatn er fullført, likeledes tunnelanlegget for 30 m senking av Torfinnsvatn.

Det gjenstår således 5 m oppdemning av Torfinnsvatn. Det er meningen å sette i gang

dette arbeid så snart leilighet gis, men da det på grunn av andre nødvendige arbeider ikke kan skje de første år, tillater vi oss å søke departementet om å få fristen for utbygging forlenget med 5 år regnet fra 13 juli 1945.»

Andragendet har vært forelagt Kvam, Evanger og Bruvik herredsstyret, Hordaland fylkes Elektrisitetsforsyningskontor og fylkesmannen i Hordaland. Samtlige har anbefalt innvilgelse.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Tillatelsen av 13 juli 1928 omfatter 5 m oppdemning og 30 m senking av Torfinnsvatn og 3 m oppdemning av Torfinnstjern i Torfinno samt overføring av denne til Bergsdalsvassdraget. Den ble gitt bl. a. på betingelse av at arbeidet skulle være fullført innen en frist av 7 år fra konsesjonens datum. Denne frist ble senest — etter Hovedstyrets anbefaling av 22 november 1940 — ved Arbeidsdepartementets bestemmelse av 19 desember s. å. forlenget til 13 juli 1945. — Det søkes nå ytterligere 5 års forlengelse.

Som ved forrige fristforlengelse er det oppdemningen av Torfinnsvatn som gjenstår.

Da arbeidet hermed etter det opplyste ikke vil kunne skje de første år på grunn av andre nødvendige arbeider synes det rimelig at man stiller seg imøtekommende. Hovedstyret anbefaler derfor at den senest ved Arbeidsdepartementets bestemmelse av 19 desember 1940 fastsatte frist for fullførelsen av de konesederte reguleringsarbeider i Torfinno forlenget med 5 år til 13 juli 1950. — Heller ikke denne gang finner man grunn til å foreslå tillatelsen gjort avhengig av betingelser.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 21 september 1945.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at det meddeles ytterligere fristforlengelse til 13 juli 1950.

Man vil ikke foreslå fastsatt betingelser for fristforlengelsen.

Arbeidsdepartementet

tilråder:

Den ved kgl. res. 13 juli 1928, jfr. kgl. res. 27 mars 1936 og Arbeidsdepartementets brev 19 desember 1940, fastsatte frist for fullførelsen av de konesederte regulerings- og overføringsarbeider i Torfinnsvassdraget, Hordaland fylke, forlenges med 5 år til 13 juli 1950.

13. A/S Norsk Blikvalseverk.

(Tillatelse til fortsatt leie av inntil 3 200 kW elektrisk energi fra Bergens Elektrisitetsverk.)

Kgl. resol. av 5 oktober 1945.

Ved kgl. res. av 5 mai 1939 ble den konsesjon som A/S Norsk Blikvalseverk fikk ved kgl. res. av 14 mars 1930 på leie av inntil 3 200 kW fra Bergens Elektrisitetsverk fornyet på uforandrede vilkår til 1 januar 1945.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i skrivelse av 25 september 1945 gitt følgende uttalelse angående en søknad fra blikvalseverket om fornyelse av konsesjonen for 5 år:

«I brev av 17 januar 1945 har A/S Norsk Blikvalseverk søkt om fornyelse av selskapets konsesjon av 5 mai 1939 på leie av inntil 3 200 kW fra Bergens Elektrisitetsverk.

Søknaden er sålydende:

«Vi mottok Deres brev av 12 ds. hvori De meddeler at vår konsesjon på leie av inntil 3 200 kW fra Bergens Elektrisitetsverk utløp den 31 desember 1944.

Da vi ønsker at leieforholdet skal fortsette ber vi Dem fornye konsesjonen i ytterligere 5 år på samme vilkår som hittil.»

Laksevåg herredsstyre har i møte den 30 juli 1945 enstemming anbefalt søknaden innvilget.

Fylkesmannen i Hordaland har i påtegning hertil av 23 august 1945 anbefalt konsesjonen fornyet for ytterligere 5 år.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Ved kgl. res. av 14 mars 1930 ble A/S Norsk Blikvalseverk meddelt tillatelse til å leie inntil 3 200 kW fra Bergens Elektrisitetsverk inntil 1 januar 1935 og ved kgl. res. av 5 mai 1939 ble tillatelsen fornyet og konsesjonen gjort gjeldende inntil 1 januar 1945. Konsesjonen er meddelt på de vanlige vilkår for konsesjoner av denne art, uten bestemmelser om avgift til kommuner eller staten, men med bestemmelser om fattigfond (post 9).

Det søkes nå om at konsesjonen må bli fornyet for ytterligere 5 år.

Hovedstyret vil tilrå at A/S Norsk Blikvalseverk får tillatelse til å leie inntil 3 200 kW fra Bergens Elektrisitetsverk på de tidligere gjeldende vilkår med de endringer i redaksjonen som senere praksis medfører.

Vilkårene kommer da i sin helhet til å lyde således:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid A/S Norsk Blikvalseverk måtte leie inntil 3 200 kW fra Bergens Elektrisitetsverk dog ikke lenger enn til 1 januar 1951.

2. Styre og kapital.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

Selskapets aksjer skal til enhver tid befinne seg på norske hender.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såframt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såframt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såframt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide), og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som represen-

terer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelser av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal inhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til framstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økte utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Av-

brytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lock-out må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Fattigfond.

Selskapet er forpliktet til å oppsamle et fond til sikring for vedkommende fattigkommune overesstemmende med de regler som i lov om fattigvesenet av 19 mai 1900, kap. 4 er gitt om bergverker.

Likeledes er selskapet forpliktet til, etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, å avsette et fond til sikring av vedkommende kommunes (eller kommuners) utgifter til understøttelse av de ved anleggets utførelse og senere utvidelser beskjeftigede arbeidere og disses familier. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond, som ikke medgår til dekning av kommunens utgifter til understøttelse av arbeidere ved nevnte anlegg, overgår til et for det hele land eller visse deler av landet felles fond, som fortrinnsvis skal tjene til sikring for kommunene, men som også skal kunne benyttes til andre formål til beste for arbeiderne, alt etter nærmere regler som Kongen gir.

På samme måte skal forholdes med det førstnevnte fond, hvis det senere ved lov blir bestemt.

10. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelser av departementet.

11. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 10 medfører i tilfelle av gjen-tagelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14 desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

Behandlet i Hovedstyremøte den 21 september 1945.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at A/S Norsk Blikvalseverk får tillatelse til fortsatt å leie inntil 3 200 kW fra Bergens Elektrisitetsverk til 1 januar 1951 på de av Hovedstyret foreslåtte betingelser, som i realiteten er overensstemmende med den tidligere konsesjon.

Arbeidsdepartementet

tilråder:

A/S Norsk Blikvalseverk får i samhøve med lov nr. 16 av 14 desember 1917, kap. IV tillatelse til fortsatt å leie inntil 3 200 kW elektrisk energi fra Bergens Elektrisitetsverk på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 5 oktober 1945 anførte betingelser.

14. L/L Luster Kraftlag.

(Tillatelse til å foreta en ytterligere regulering av Smørvivatn og Kringlevatn i Kolstadelva i Luster m. v.)

Kgl. resol. av 1 november 1945.

Ved Administrasjonsrådets vedtak 5 august 1940 ble det meddelt tillatelse for A/S Luster Elektrisitetsverk til å erverve bruksrett til samt til å regulere Kolstadelva i Luster. Reguleringstillatelsen gjaldt Smørvivatn og Kringlevatn i Kolstadelva.

Man vedlegger det departementsforedrag som ligger til grunn for tillatelsen.

Ved Administrasjonsrådets vedtak 28 august 1940 fikk elektrisitetsverket tillatelse til midlertidig ytterligere regulering av de nevnte vatn ved henholdsvis 4,5 m og 3,0 m oppdemning.

Ved «ministerpresidentens» vedtak 6 mai 1943 fikk elektrisitetsverket tillatelse til midlertidig å øke oppdemningen i Kringlevatn 2 m.

De midlertidige tillatelser utløp 28 august 1945.

Man vedlegger avskrift av de for de midlertidige tillatelser fastsatte bestemmelser og betingelser.

Med brev fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 29 august 1945 har departementet mottatt en søknad, datert 20 januar 1945 fra elektrisitetsforsyningen i Sogn og Fjordane fylke på vegne av konsesjonshaveren — hvis navn nå er endret til L/L Luster Kraftlag — om tillatelse til varig regulering av Smørvivatn og Kringlevatn.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«Elektrisitetsforsyningen i Sogn og Fjordane fylke har 20 januar d. å. sendt inn følgende søknad:

«Ved Administrasjonsrådets beslutning av 28 august 1940 fikk A/S Luster Elektrisitetsverk (nå L/L Luster Kraftlag) tillatelse til å regulere Smørvivatn og ved konsesjon av 6 mai 1943 til ytterligere regulering av Kringlevatn.

Tillatelsene er gitt i henhold til forordning om midlertidig regulering.

Reguleringstillatelsene løper ut 28 august 1945.

Grunneiernes erstatning for skade og ulempe er fastsatt for tiden inntil 20 august 1945 og den endelige erstatning og konsesjon må derfor avgjøres.

Jeg er ikke sikker på framgangsmåten.

På vegne av L/L Luster Kraftlag søker jeg hermed om tillatelse til endelig regulering av Smørvivatn og Kringlevatn i overensstemmelse med den midlertidige konsesjon. Jeg viser til de planer og beskrivelser som var vedlagt de tidligere søknader.»

Søknaden har vært forelagt distriktet både før og etter frigjøringen.

Luster herredsstyre har i møte 18 juni d. å. besluttet å tilrå at det blir gitt endelig konsesjon på regulering av Smørvivatn og Kringlevatn.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane henviser under 26 s. m. til herredsstyrets vedtak og har ikke noe å bemerke:

Hovedstyret skal bemerke følgende:

A/S Luster Elektrisitetsverk fikk ved Administrasjonsrådets beslutning i møte 5 august 1940 tillatelse etter ervervslovens § 5 til å erverve bruksrett til Kolstadelva og samtidig tillatelse etter reguleringsloven til å regulere Smørvivatn og Kringlevatn i samme henholdsvis ved 10 og 3 m senking. Både utbyggingen og reguleringen var da fullført. Da magasinet viste seg å være for snaut fikk verket 28 s. m. tillatelse til midlertidig å demme vatna henholdsvis 4,5 og 3,0 m. Og 6 mai 1943 fikk det tillatelse til midlertidig å øke oppdemningen i Kringlevatn 2 m. Den første tillatelsen ble gitt for 50 år og de to siste for 5 år fra 28 august 1940.

Tillatelsene av 1940 ble anbefalt av Hovedstyret, jfr. brever av 10 juli og 20 august 1940. Den annen midlertidige tillatelse ble anbefalt av generaldirektøren i brev av 15 mars 1943 etter å være forberedt av vassdragsavdelingen på ordinær måte.

L/L Luster Kraftlag — som verket nå heter — søker nå om tillatelse til å foreta en permanent ytterligere regulering av samme omfang som de midlertidige reguleringer.

Som det fremgår av foranstående har man tidligere funnet at betingelsene for å kunne gi tillatelse til en regulering av omhandlede omfang er til stede. Hovedstyret ser ingen grunn til å se anderledes på spørsmålet nå og anbefaler derfor søknaden innvilget.

De for hovedreguleringen ved tillatelsen av 5. august 1940 fastsatte betingelser foreslås gjort gjeldende også for tilleggsreguleringen.

— Konsesjonstiden blir da 50 år fra sistnevnte datum, de årlige avgifter til stat og kommuner kr. 0,10 pr. nat.-HK. til hver og en kraft-

avgivelse av inntil 10 prosent til kommuner. Den i 1940 betingede sikkerhetsstillelse på kr. 1 000 kommer altså også til å omfatte tilleggsreguleringen, men da den til enhver tid skal opprettholdes antas den tilstrekkelig.

Vannslipningen må bli å foreta etter de samme prinsipper som dem der gjelder nå. Avsnittet om reguleringsgrensene i manøvreringsreglementet av 5 august 1940 kommer da til å lyde således:

S m ø r v i v a t n øvre kote 782,5
nedre » 768,0
Reguleringshøyde 14,5 m

K r i n g l e v a t n øvre 5,0 m over alminnelig vannstand
nedre 3,0 » under —»—
Reguleringshøyde 8,0 m

Reglementet foreslåes som vanlig gjort gjeldende inntil videre.

L/L Luster Kraftlag har godtatt de foreslåtte betingelser og manøvreringsreglement, jfr. dets vedliggende brev av 1 ds.

Søknaden har vært kunngjort i Offentlige kunngjøringer 14. og 16. februar 1945.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 11 juli 1945.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at den omsøkte reguleringstillatelse blir meddelt på de av Hovedstyret foreslåtte betingelser.

Betingelsene blir i sin helhet sålydende:

1.

Reguleringskonsesjonen gis for et tidsrom av 50 år fra 5 august 1940.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras uten Kongens samtykke.

De utførte reguleringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Ved utløpet av den i reguleringskonsesjonen fastsatte tid har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse reguleringsanleggene med tiliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført i henhold til reguleringen. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35te år etter 5 august 1940, skal staten kunne innløse anleggene. Benytter staten seg ikke herav skal den i det 10de år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggenes eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbyggningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved

erhvervelsen med fradrag for amortisasjon etter amortisasjonstid av 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anleggene skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfellet avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,10 pr. nat.-HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner, som Kongen bestemmer, kr. 0,10 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lågvassføring som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinene utnyttes på en sånn måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etterhvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiften har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 14 skal, for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

5.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke der ved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedetfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet, når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje.

Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgitt øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anleggene ansatte arbeidere og deres familier.

11.

Konsesjonæren plikter å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanleggene. Planene skal approberes av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

12.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt vannslipningen foregår i strid med reglementet kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 100 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

13.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentliges inter-

esse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte laveste tapningsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

14.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etterhvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3).

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

15.

For oppfyllelse av de forpliktelser som ved anleggene eller deres drift pådras like over for andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 1 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

16.

Reguleringsanleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

17.

Alle heftelser som hviler på anleggene faller bort når de i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten.

18.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende regjeringsdepartement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

Departementet vil videre anbefale at det fastsettes følgende manøvreringsreglement for den ytterligere regulering som gjeldende inntil videre:

1.

Reguleringsgrensene er:

Smørviatn : øvre kote 782,5
nedre » 768,0

Reguleringshøyde 14,5 m

Kringlevatn : øvre 5,0 over alminnelig vannstand
nedre 3,0 under —»—

Reguleringshøyde 8,0 m

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som godkjennes av det offentlige.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring ikke forøkes. For øvrig foregår vannslipningen etter L/L Luster Kraftlags behov.

3.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende regjeringsdepartement.

4.

Det skal påses at flomløpene ikke hindres av is eller liknende og at dammene til enhver tid er i god stad.

Der føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander samt observeres og noteres om det forlanges regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes om det forlanges avskrift til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

5.

Tvist om forståelsen av denne reglement avgjøres med bindende virkning av vedkommende regjeringsdepartement.

6.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

Betingelsene og manøvreringsreglementet er vedtatt av søkeren.

Søknaden er kunngjort overensstemmende med reguleringslovens § 6, pkt. 1.

Departementet har videre fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet mottatt følgende brev av 31 august 1945 ang. spørsmålet om å stadfeste den ved Administrasjonsrådets vedtak 5 august 1940 meddelte tillatelse til å erverve bruksrett til samt til å regulere Kolstadelva i Luster:

«A/S Luster Elektrisitetsverk — nå L/L Luster Kraftlag — fikk ved Administrasjonsrådets beslutning i møte 5. august 1940 tillatelse etter ervervslovens § 5 til å erverve bruksrett til Kolstadelva og samtidig tillatelse etter reguleringsloven til å regulere Smørvivatn og Kringlevatn i samme elv i nærmere angitt utstrekning. Videre fikk det 28 august 1940 og 6 mai 1943 tillatelse til midlertidig å øke oppdemningen i begge vatn. De midlertidige reguleringer er nylig søkt erstattet med ordinær

reguleringsstillatelse og hovedstyret har anbefalt det, jfr. brev herfra av 29 ds.

Etter provisorisk anordning av 17 august d. å. om endring i provisorisk anordning av 29 juli 1941 om gjenopptagelse og revisjon av juridiske og administrative avgjørelser m. v. under okkupasjonstiden, dens § 4 må ervervs- og reguleringskonsesjonen av 5 august 1940 stadfestes hvis den fortsatt skal være gjeldende. Etter samme paragraf kan konsesjonsmyndigheten ta opp spørsmålet om stadfesting og hovedstyret mener at det er på sin plass her.

Vedkommende søknad, som inkom i slutten av 1939, ble behandlet i distriktet innen samme års utgang og av hovedstyret i møte den 29 februar 1940, jfr. brev herfra av 10 juli 1940. Tillatelsene og manøvreringsreglementet ble så 5 august s. å. utferdiget overensstemmende med hovedstyrets forslag.

Under henvisning hertil foreslås omhandlede tillatelser stadfestet.

L/L Luster Kraftlag er gjort bekjent med dette forslag, jfr. bestemmelsene i foran nevnte paragraf.»

Avtrykk av konsesjonen vedlegges.

Da det, som det fremgår av Hovedstyrets skrivelse, har vært innhentet uttalelse fra distriktet allerede før okkupasjonen, har departementet ikke funnet det nødvendig påny å forelegge saken for de interesserte, jfr. ervervsloven av 14 desember 1917 § 24, 5. ledd og restitusjonsanordningen av 17 august 1945 § 4, 3. ledd.

Behørig kunngjøring har funnet sted.

Departementet vil anbefale at tillatelsen stadfestes.

Arbeidsdepartementet

tilråder:

1. Det tillates i medhold av vassdragsreguleringsloven av 14 desember 1917 L/L Luster Kraftlag å foreta en ytterligere regulering av Smørvivatn og Kringlevatn i Kolstadelva i Luster i det vesentlige overensstemmende med søknad av 20 januar 1945. Tillatelsen meddeles på de betingelser som er tatt inn i Arbeidsdepartementets tilråding av 1 november 1945.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for den ytterligere regulering overensstemmende med det utkast som er tatt inn i Arbeidsdepartementets ovennevnte tilråding som gjeldende inntil videre.
3. Den ved Administrasjonsrådets vedtak 5 august 1940 meddelte tillatelse for kraftlaget til å erverve bruksrett til samt til å regulere Kolstadelva i Luster stadfestes i henhold til restitusjonsanordningen av 17 august 1945 § 4.

15. Stavanger kommune.

(1. Stadfestelse av tillatelse til å kreve avstått vassfall i Espedalsvassdraget i Forsand herred, Rogaland fylke og til regulering og overføring av Vassleia i samme vassdrag til Flørli kraftanlegg.

2. Fordeling av kommuneavgift vedkommende reguleringstillatelsen.)

Kgl. resol. av 16 november 1945.

Ved «ministerpresidenten»s vedtak av 26 mars 1942 ble det meddelt Stavanger kommune tillatelse etter vassdragslovens § 148 til å kreve avstått Fossåens Interessentskaps vassfall i Espedalsvassdraget i Forsand herred, Rogaland fylke, samt tillatelse etter vassdragsreguleringsloven til å foreta en regulering av Vassleia i Espedalsvassdraget og til å overføre vannet til Flørlivassdraget.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har man mottatt et brev av 24 september 1945 med forslag til fordeling av de i betingelsene for reguleringstillatelsen post 2 fastsatte årlige avgifter til kommuner. Hovedstyret foreslår videre de to ovennevnte tillatelser stadfestet i samsvar med restitusjonsanordningen.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«26 mars 1942 fikk Stavanger kommune av «ministerpresidenten» tillatelse i samsvar med vassdragsloven av 15 mars 1940, dens § 148 til å kreve avstått Fossåen Interessentskaps vassfall i Espedalsvassdraget i Forsand herred i Rogaland fylke og i samsvar med lov om vassdragsreguleringer av 14 desember 1917 til å foreta en regulering av Vassleia i nevnte vassdrag og til overføring av vann fra et 12 km² stort nedbørområde til Flørlivassdraget bl. a. på betingelse av at det så vel til staten som til kommuner skulle erlegges en årlig avgift av kr. 0,50 pr. innvunnen nat.-HK.

Overføringen har hittil bare delvis funnet sted. Og økingen av vassføringen i Flørli ligger etter det foreliggende mellom 0,2 og 0,3 sm³, det gir i det 738 m høye fall som Stavanger kraftanlegg utnytter 2 300 à 2 400 nat.-HK. Kommuneavgiften andrar altså f. t. til 1 100 à 1 200 kr. pr. år.

Ordføreren Forsand har avgitt en uttalelse datert 26 mai 1945 som går ut på at Forsand herred må få avgiften alene.

Rogaland fylkes elektrisitetskontor uttaler seg i samme retning og anfører at så vel Vassleia som Flørlivassdraget, hvortil Vassleia overføres, ligger i Forsand herred.

Rogaland fylke har sluttet seg hertil i påtegning av 3 ds.

Hovedstyret erklærer seg enig heri. Delingen foreslås gjort gjeldende i 10 år fra det tidspunkt overføringen begynte, nemlig i slutten av 1943. Den blir da gjeldende til utgangen av 1953.

Selve konsesjonene er som nevnt meddelt av «ministerpresidenten», og det er naturlig at spørsmålet om stadfestelse tas opp samtidig. Behandlingen av dem er foregått på ordinær måte og uten noe press, jfr. våre to brev av 12 mars 1942. Det skulle ikke være grunn til å tro at distriktets vedkommende vil stille seg annerledes om spørsmålet om disse konsesjoner ble forelagt det på ny. De betingelser som reguleringstillatelsen er gjort avhengig av er de samme som dem der ble tilknyttet tillatelsen til å overføre Hogganvatn som ble meddelt 7 mai 1937, altså før krigen kom. Under disse omstendigheter finner hovedstyret det unødvendig å forelegge tillatelsene av 1942 til ny behandling for distriktet og foreslår at de stadfestes på det grunnlag som foreligger.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 21 september 1945.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at de omhandlede tillatelser blir stadfestet. Man finner det med Hovedstyret unødvendig å forelegge saken til ny behandling i distriktet. Behørig kunngjøring har funnet sted.

De årlige avgifter til kommuner vil departementet med Hovedstyret foreslå tildelt Forsand kommune for tidsrommet inntil utgangen av 1953.

Arbeidsdepartementet

tilråder:

1. De ved «ministerpresidenten»s vedtak 26 mars 1942 meddelte tillatelser for Stavanger kommune til å kreve avstått Fossåens Interessentskaps vassfall i Espedalsvassdraget i Forsand herred, Rogaland fylke, samt til å regulere Vassleia i samme vassdrag og overføre vannet til Flørlivassdraget, stadfestes overensstemmende med restitusjonsanordningen av 17 august 1945 § 4.
2. De ved ovennevnte reguleringstillatelse fastsatte årlige avgifter til kommuner tildeles Forsand herred for tidsrommet inntil utgangen av 1953.

16. Store Le.

(Stadfestelse på Administrasjonsrådets vedtak 28 august 1940 om samtykke til svensk regulering.)

Kgl. resol. av 16 november 1945.

Ved Administrasjonsrådets vedtak 28 august 1940 ble det i medhold av konvensjonen mellom Norge og Sverige av 11 mai 1929 om vassdragsretten, jfr. lov nr. 1 av 12 juni 1931 § 14, meddelt samtykke til ytterligere regulering av Store Le i Sverige på nærmere angitte betingelser og forutsetninger.

Man vedlegger det departementsforedrag som ligger til grunn for vedtaket.

Da reguleringen nå aktes iverksatt etter en noe endret plan, har departementet forelagt saken for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som i brev av 31 oktober 1945 har avgitt følgende uttalelse:

«Hovedstyret anbefalte i brev til departementet av 10 juli 1940 at det i henhold til konvensjonen mellom Norge og Sverige av 11 mai 1929 på nærmere angitte betingelser ble meddelt samtykke til en av Lennartsfors Aktiebolag m. fl. planlagt ytterligere regulering av Store Le ved inntil 34 cm senking under daværende laveste vannstand. Andragendet, som var datert 18 november 1939, omfattet så vel endelig regulering uten tidsbegrensning som midlertidig regulering på 3 år, jfr. Hovedstyrets brev av 10 juli 1940. Ved Administrasjonsrådets beslutning av 28 august 1940 ble sådant samtykke gitt på nærmere angitte forutsetninger og på de av Hovedstyrets foreslåtte betingelser. Disse er:

1.

Innehaverne av reguleringstillatelsen plikter å utføre de tekniske arbeider — mudring, forlengelse av brygger o. l. — som er nødvendig for at den alminnelige ferdsel og fløtning på norsk side skal kunne foregå på samme måte og til samme tid som tidligere.

2.

For oppfyllelsen av de for samtykke oppstilte vilkår og for de forpliktelser som i Norge følger av foretagendet skal det stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 5000 etter nærmere bestemmelser av vedkommende norske regjeringsdepartement.

Västerbygdens Vattendomstol har så under 27 september 1940 og 26 mai 1941 avsagt dommer, hvoretter de nødvendige reguleringsarbeider har kunnet gjennomføres. Spørsmålet om selve reguleringstillatelsen ble ikke avgjort, idet ansøkerne hadde tilbakekalt sitt andragende av november 1939 for så vidt den midlertidige regulering angikk og søkt om en noe mindre midlertidig senking i 2 trinn. Vattendomstolen har den 20 november 1942

gitt tillatelse til det første av disse. Den har herunder gått ut fra at det samtykke som i 1940 ble meddelt fra norsk side også måtte antas å omfatte denne mindre midlertidige regulering. Den forutsatte videre at ansøkerne oppfyller de betingelser og forutsetninger som ble betinget for samtykke til den større regulering. I henhold til konvensjonen bestemte domstolen at reguleringen ikke måtte settes i verk, før det forelå bevitnelse fra de norske myndigheter om at den av domstolen meddelte tillatelse er utferdiget på den måte som er foreskrevet.

Sådan bevitnelse ble gitt av departementet 20 januar 1943. Departementet meddelte samtidig at det etter omstendighetene ikke ville motsette seg at erstatninger for skader og ulemper som voldes på norsk side blir fastsatt etter at reguleringen er satt i verk.

Departementet har så 27 juni d. å. oversendt til uttalelse en fra det svenske generalkonsulat mottatt verbalnote av 29 mai d. å., hvori meddeles at Västerbygdens Vattendomstol i dom den 13 april 1945 har gitt tillatelse til en viss regulering av Store Le. Generalkonsulatet ber om bevitnelse for at tillatelsen er utferdiget på foreskreven måte og videre om tillatelse for ansøkerne til å sette reguleringen i verk før erstatninger for skader og ulemper på norsk side er fastsatt.

Dommen av april 1945 bygger på en modifisert plan av 1943 som anføres ikke å gå så vidt som den opprinnelige av 1939, og domstolen har derfor gått ut fra at også den nye plan omfattes av det i 1940 gitte samtykke.

Da det ikke framgikk klart av dokumentene hvori den nye plan skilte seg fra den gamle, har man gjennom ansøkernes norske advokat, h.r.advokat Henning Bødtker, innhentet supplerende opplysninger, mottatt med hans brev av 17 oktober d. å.

Av disse framgår at planen av 1943 går ut på samme senking som før, altså inntil 34 cm under tidligere laveste vannstand. Den nye nedre reguleringsgrense er som i planen av 1939 betegnet med kote + 0,86. Vannslipningen skulle etter begge planer foregå etter et tapningsdiagram som var konstruert på grunnlag av at middelvannstanden ikke måtte forhøyes i vegetasjonstiden (mai-september), men den modifiserte plan forutsetter en noe lavere vannstand i nevnte periode ved å øke tappingen om vinteren. Dessuten er det tatt hensyn til at Lennartsfors A/B etter en stedfunnen ombygging kan utnytte en større driftsvassføring.

Den totale kraftinnvinning er angitt til 4,25 mill. kWh, anleggsomkostningene til ca. kr. 140 000 og skaden til ca. kr. 25 000. Her-

til kommer en del av søkerne ikke medtatte poster samt prisstigningen.

Den nå foreliggende plan for den ytterligere regulering av Store Le omfatter som nevnt samme senking som den Hovedstyret behandlet i 1940, men den innebærer en bedring av vannstandsforholdene i vekstperioden i forhold til sistnevnte. Hovedstyret antar derfor at betingelsene for å kunne gi samtykke også er til stede for en regulering etter planen av 1943. Selv om der nok kunne gjøres innvendinger mot at Västerbygdens Vattendomstol uten forespørsel til norsk myndighet har gått ut fra at det tidligere gitte samtykke med forutsetninger og betingelser også omfatter den nye plan av 1943, finner man dog at denne Vattendomstolens forutsetning bør godkjennes.

Etter lov av 12 juni 1931 i henhold til konvensjonen mellom Norge og Sverige av 11 mai 1929 § 14 avgjøres spørsmålet om samtykke av Kongen. Det i august 1940 gitte samtykke bør derfor stadfestes og Hovedstyret anbefaler dette gjort på uforandrede forutsetninger og betingelser.

Videre anbefaler man at den i henhold til konvensjonens artikkel 22 begjærte bevitnelse gis.

Ved behandlingen av den av Vattendomstolen i 1942 gitte tillatelse til midlertidig regulering har departementet som nevnt ikke villet motsette seg at erstatninger for skader og ulemper som voldes på norsk side fastsettes etter at reguleringen settes i verk. — Hovedstyret antar etter det opplyste at det ikke er grunn til å forholde seg annerledes nå og anbefaler lignende samtykke gitt enten i medhold av lov av 9 april 1942 om tillegg til lov om vassdragsreguleringer av 14 desember 1917, eller hvis denne blir opphevd i medhold av den eventuelle nye lov på området.

Det må dog være en uttrykkelig forutsetning at de nødvendige foranstaltninger som må treffes på norsk side for å forebygge skader og ulemper, f. eks. mudring, forlengelse av brygger m. v., jfr. foran siterte betingelsers post 1 — må være gjennomført før reguleringen settes i verk.

Sakens dokumenter følger vedlagt tilbake. Behandlet i møte 30 oktober 1945.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at det av Administrasjonsrådet meddelte samtykke blir stadfestet på uforandrede betingelser og forutsetninger.

Hvis sådan stadfestelse blir meddelt, vil departementet gi den begjærte bevitnelse for at den nå meddelte endrede tillatelse er utferdiget på den måte som er foreskrevet i

konvensjonen. Departementet vil i tilfelle videre samtykke i at nødvendig grunn m. v. (jfr. vassdragsreguleringslovens § 16 pkt. 1) skal avståes før erstatningen er fastsatt og uten frist etter skjønnslovens § 55, idet man til samtykket vil knytte de av Hovedstyret anførte forutsetninger om foranstaltninger på norsk side for å forebygge skader og ulemper.

Arbeidsdepartementet

tilråder:

Det i Administrasjonsrådets møte 28 august 1940 i samhøve med konvensjonen mellom Norge og Sverige av 11 mai 1929 om vassdragsretten, jfr. lov nr. 1 av 12 juni 1931 § 14, fattede vedtak om samtykke til den i søknad av 18 november 1939 til Västerbygdens Vattendomstol omhandlede ytterligere regulering av Store Le stadfestes på uforandrede betingelser og forutsetninger.

17. A/S Eidefoss Kraftanlegg.

(Tillatelse til å benytte driftsvann som er innvunnet ved Glommens og Laagens Brukseierforenings regulering av Tessevatn.

Kgl. resol. av 7 desember 1945.

Fra Samkjøringen, Oslo, har departementet mottatt et brev av 1 november 1945, hvori anmodes om at det må bli gitt A/S Eidefoss Kraftanlegg tillatelse til en nærmere angitt bruk av reguleringsvann fra Tesse, Raudalsvatn og Breidalsvatn i Eidefoss kraftstasjon.

Saken har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet som i brev av 4 desember 1945 har avgitt følgende uttalelse:

«Med departementets påtegning av 5 november 1945 har Hovedstyret fått til uttalelse en henvendelse fra Samkjøringen, Oslo, av 1 s. m. om bruk av reguleringsvann fra Tesse, Raudalsvatn og Breidalsvatn i Eidefoss kraftstasjon.

Saken er forelagt Glommens og Lågens Brukseierforening og Eidefoss Kraftanlegg A/S.

Samkjøringen framholder at det i vinter vil bli kraftmangel ved Mesna Kraftselskap og kanskje i noen grad ved Hamar, Vang og Furnes kommunale kraftselskap. Videre er det stor knapphet på kraft ved Våler Elektrisitetsverk og Asnes Elektrisitetsverk som får kraft fra Elverum Elektrisitetsverk.

De nevnte verker er elektrisk forbundet slik at ledig kraft ved ett elektrisitetsverk i noen grad kan overføres til andre som har underskudd.

I Eidefoss kraftstasjon (Otta) kan det ved bruk av vann fra Brukseierforeningens reguleringer i Tesse m. v. produseres kraft som kan komme Mesna og om nødvendig Hamar, Vang og Furnes til gode.

Samkjøringen søker derfor om at Eidefoss Kraftanlegg A/S gis tillatelse til å bruke reguleringsvann fra Tesse, Raudalsvatn og Breidalsvatn i Eidefoss kraftstasjon.

Brukseierforeningen har i brev av 15 november 1945 bl. a. framholdt at den finner det naturlig eventuelt å betrakte forholdet på grunnlag av de omkostninger som er forbundet med Tessereguleringen.

Prinsipielt må det normale være at et anlegg går inn som reguleringsdeltaker hvis det ønsker å nytte reguleringsvannet. Et dårlig vannår alene kan ikke være slike «særlige omstendigheter» som berettiger til bruk av reguleringslovens § 9, 7. Det kan i tilfelle føre til farlige konsekvenser.

Brukseierforeningen vil dog i dette spesielle tilfelle ikke motsette seg at Eidefoss — som er medlem av foreningen — unntagelsesvis for inneværende år gis adgang til å nyttiggjøre seg reguleringsvann under forutsetning av at selskapet avstår fra å beregne seg egen økonomisk fordel. Den foreslår at selskapet i tilfelle pålegges å betale til reguleringsseierne hva det selv oppnår ved salg av den ekstraordinære kraftøking, (anslagsvis 1—2 mill. kWh) dog minst kr. 15 000.

Denne sum er ellers uttrykk for hva det årlig etter Brukseierforeningens mening — ville ha kostet anlegget å stå som ordinær deltaker i reguleringen.

Eidefoss Kraftanlegg A/S opplyser i brev av 15 oktober 1945 til Brukseierforeningen at selskapet ikke trenger ytterligere reguleringsvann for å dekke eget behov, men for å kunne levere så meget som mulig sydover til Kamfoss og Mesna.

Selskapet kan ifølge brev hit av 19 november 1945 ikke bruke vann fra Raudalsvatn og Breidalsvatn og bare en del av vannet fra Brukseierforeningens regulering i Tesse.

Kraftselskapet henviser til et P.M. av 19 oktober 1945 fra Brukseierforeningen, hvor bl. a. er anført at inneværende år må antas å bli «ugunstig». Etter kraftselskapets mening er det ikke mulig å vite dette før vinteren er over. Kraftselskapet er helt uenig i den måten Brukseierforeningen beregner avgiften på, og begrunner dette nærmere.

Kraftselskapet foreslår at avgiften bestemmes etter et middels vannår, alternativt at

avgiften bestemmes når vinteren er slutt så man har sikre tall å regne med.

I den nåværende ekstraordinære kraftforsynings situasjon må en nytte de forsyningsmuligheter som finnes. Det er for å levere tilskuddskraft sydover — i samkjøring med anleggene i Mesna og Kamfoss — at Eidefoss ønsker å bruke reguleringsvann fra Brukseierforeningens magasin i Tesse i lågvassperioden 1945/46.

Etter reguleringslovens § 9, 7 kan departementet «under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier, som ikke er medeier i reguleringsanlegget tillatelse til å benytte driftsvann som er innvunnet ved reguleringen, mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.»

Betingelsene skulle være til stede for å bruke denne bestemmelse i foreliggende tilfelle og man anbefaler tillatelsen gitt.

Om godtgjørelsen for bruken av reguleringsvannet i 1945/46 er det ikke enighet mellom partene. Man vil ha bedre oversikt ved slutten av lågvassperioden og Hovedstyret foreslår at spørsmålet tas opp da og slik at godtgjørelsen i tilfelle av at enighet ikke oppnåes fastsettes av departementet.

Vannforholdene er nå slike at det haster med å få saken avgjort. Man har derfor funnet å burde ekspedere den uten forutgående behandling i hovedstyremøte.»

Sakens dokumenter vedlegges.

Departementet antar etter det foreliggende at det er adgang til å gi A/S Eidefoss Kraftanlegg tillatelse etter vassdragslovens § 9 pkt. 7 til i lågvassperioden 1945/46 å bruke reguleringsvann fra Glommens og Lågens Brukseierforenings magasin i Tessevatn, og vil tilrå at den søkte tillatelse blir meddelt.

Godtgjørelsen til reguleringsanleggets eier skal etter loven i tilfelle av tvist fastsettes av departementet. Hvis tillatelsen blir gitt, vil departementet, for så vidt partene ikke blir enige, fastsette godtgjørelsen når lågvassperioden er slutt.

Arbeidsdepartementet

tilråder:

Det tillates i medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14 desember 1917 § 9 pkt. 7 A/S Eidefoss Kraftanlegg i lågvassperioden 1945/46 å benytte driftsvann som er innvunnet ved Glommens og Lågens Brukseierforenings regulering av Tessevatn.